

නිවන් දැකීමේ කෙටි මග

දේශකයාණෝ
අතිපූජ්‍ය ත්‍රිපිටකාචාර්ය
නාලයනේ අරියධම්ම ස්වාමීන් වහන්සේ
නාලයන ආරණ්‍යය - පන්සියගම

ධර්ම දානය
පානදුරේ පද්මා අමරසේකර
මෑණියන් විසිනි.

නිවන් දැකීමේ කෙටි මග

දෙවන මුද්‍රණය : 2011 පෙබරවාරි

තෙවන මුද්‍රණය : 2018 සැප්තැම්බර්

© : අතිපූජ්‍ය නාඋයන් අරියධම්ම ස්වාමීන් වහන්සේ

ධර්ම දානය පිණිස පමණි.

ධර්ම දානය සඳහා මුද්‍රණ විමසීම්.

මුද්‍රණය

දිමුතු මුද්‍රණාලය

අංක 103/A, නුවර පාර, යක්කල.

දුර: 033-2239662 / 077-8829705

033-4366777 / 076-6727070

විද්‍යුත් තැපෑල: dimuthupub@yahoo.com

dimuthupub@gmail.com

දැනුම් පොත් කියවීම සඳහා පිවිසෙන්න.

වෙබ්: www.dhammadanabooks.com

පෙරවදන

නමො තසස භගවතො අරහතො සමමා සමුච්චිසාස

“තතථ කතමා සති? යා මති අනුසසති පටිසසති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසමමුසනතා සති සතිච්චියං සතිබලං සමමාසති, අයං චුවචති සති”

සිහිය නම් කවරේ ද? යම් සතියක්, නැවත සිහි කිරීමක් පෙරටුව සිහි කිරීමක්, සිහියක්, සිහි කරන ආකාරයක්, ධරණ බවක්, අරමුණු නො ඉල්පෙන බවක්, නො මුලාවන බවක්, සති ඉච්චියක්, සති බලයක්, සමමා සතියක් ඇත්තේ වේ ද, මෙය සතිය යැයි කියනු ලැබේ.

“සරනති තාය, සයං වා සරති, සරණමතතමෙව වා ඵසාති සති”

යම් ශක්ති විශේෂයකින් අරමුණු සිහි කරවත් ද, නමන් සිහි කපේ ද, සිහි කිරීමේ ශක්ති මාත්‍රය හෝ සතිය නම් වේ.

සිතෙහි යෙදෙන කුසල චිත්ත විටීයක නමන් හා එක්ව යෙදෙන අනෙකුත් නාම ධර්මයන්ට (වෛතසිකයන්ට) අරමුණු සිහි කර ගන්නට උපකාර වන වෛතසිකය “සතිය” නම් වේ.

මේ සති වෛතසිකය වනාහි කුසල් සිත්හි පමණක් යෙදෙන සිතුවිල්ලකි. මේ සතියෙහි “අපිලාපන උපග්ගණ්හන” යනුවෙන් ලක්ෂණ දෙකක් ඇත්තේ ය.

කුසල සිත්හි යෙදෙන අරමුණු මේ සතර සතිපට්ඨාන, මේ සතර සමයක්ප්‍රධාන, මේ පඤ්චෙච්චිය, මේ පඤ්ච බල, මේ සත්ත බොජ්ඣංග. මේ ආයතීය අෂ්ටාංගික මාරී, මේ සමට්භාවනා, මේ විදුඤ්ඤා භාවනා යනාදී ලෙස අමතක වන්නට නොදී සිහි කරවන ලක්ෂණය “අපිලාන ලක්ෂණය” නම් වේ. මෙය සක්චිති රජතුමාට කුඳු මහන් සියලු දෙය සිහි කරවන භාණ්ඩාගාරික ඇමතිවරයා මෙන් ය. ඒ භාණ්ඩාගාරික ආමාත්‍යවරයා සක්චිති රජතුමා වෙත ගොස් දේවයන් වහන්ස, ඔබ තුමාගේ ඇත් සේනාව මෙපමණ ය, අස් සේනාව මෙපමණ

ය, රට සේනාව මෙපමණ ය, පාබල සේනාව මෙපමණ ය, රන් මෙපමණය, රිදී මෙපමණය, කහවණු මෙපමණය. දේවයන් වහන්සේ මේ සියල්ල සිහි කෙරෙන්නවා යනුවෙන් සියලු දෙය සිහි කරවා දෙයි. එලෙස ම අපිලාපන සිතිය ද කුසල ධර්ම හා අකුසල ධර්ම සිහි කරවයි. එබැවින් මෙලොව අර්ථය නිර්වාණාර්ථය කැමති වන තැනැත්තා මේ සති චෛතසිකයේ උපකාරයෙන් අත් හළ යුතු ධර්ම අනන්තර සෙවිය යුතු ධර්ම සේවනය කොට ජය ගන්නේය.

ලංකොට ගැණීම “උපග්ගණ්හන ලක්ෂණය” නම් වේ. සක්විති රජතුමාගේ පරිනායක රත්නය මෙකි. ඒ පරිනායක රත්නය “මොවුහු සක්විති රජතුමාට විරුද්ධ ය, මොවුහු උපකාර ය, මොවුහු අනුපකාර ය, යැයි සලකා හිතවන්නු ලංකොට දෙන්නේ ය. එසේ ම මේ ලග්ගණ්හන සිතිය ද කාය දුෂ්චරිතාදී අහිතකර දෙය අතේ කොට, කාය සුවරිතා දී හිතකර ධර්ම ලංකොට දෙන්නේය.

නිර්වාණාවබෝධය පිණිස සිත්හි පිහිටුවා ගත් උසස් ප්‍රාර්ථනා ඇතිව යම් ගමනක් ආරම්භ කරන ලද්දේ ද, යම් දවසක් ඒ උත්තමාර්ථය සිදු වන්නේ ද, ඒ තාක් මේ සිතිය අත් නොහැර පැවැත්විය යුතු ධර්මයකි.

තව ද “සති ව කවාහං සබ්බඵකං වදාමි” යනුවෙන් ‘මහණෙනි ! සිතිය සියලු අර්ථ සිද්ධිය කරන්නී ය යැයි මම කියමි’ යනුවෙන් වදාළ බැවින් ලෞකික ලෝකෝත්තර සියලු අර්ථ සිද්ධිය කර දෙන්නේ ය.

මේ සතිය සිහි එළඹ සිටීම ලක්ෂණ කොට ඇත්තේ ය. සිත මුලා නොවීම කෘත්‍ය රසය කොට ඇත්තේය. සිත මුලා නොවීම කෘත්‍ය රසය කොට ඇත්තේය. සිත් ආරක්ෂා කිරීම වැටහෙන ආකාරය කොට ඇත්තේ ය. ස්ථිර කුසල සකද්කදාව ආසන්න කාරණය කොට ඇත්තේය.

මේ සිතිය නිර්වාණාවබෝධය පිණිස පවත්නා එකම මාර්ගය වේ. ඒ බව සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේ “එකායනො අයං, භික්ඛවෙ, මගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිදෙවානං සමතිකකමාය දුක්ඛදොමහස්සානං

අතර්ධනමාය කථාසක අධිගමාය නිබ්බානසක සවජිතිරියාය,
යදිදුං චතතතාරො සතිපට්ඨානා” යනුවෙන් වදාළ සේක.

කලකට ඉහතදී ශ්‍රී කලයාණ යෝගාශ්‍ර සංස්ථාවේ ප්‍රධාන අනුශාසක මහා කර්මස්ථානාචාර්ය අති පූජනීය නා උයනේ අරියධම්ම මහා ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රාන්ත දේශනාවෙන් කරන ලද සුවිශේෂී ධර්ම දේශනාවක් පිටපත් කොට ධර්ම පුස්ථකයක් වශයෙන් සකස් කොට ධර්ම දානයක් වශයෙන් ප්‍රදානය කරනු ලබන්නේ පින්වත් ධම්මපාලි සිල් මෂණියන් වහන්සේගේ ප්‍රධානත්වයෙන් පින් කැමති පානදුරේ පද්මා අමරසේකර මව්තුමිය විසිනි.

දානයන් අතර උතුම් ම දානය ධර්ම දානය පුණ්‍ය කර්මය වශයෙන් ධර්ම පුස්ථකයක් සකස් කොට ධර්මකාමීන් වෙත බෙදා දීමේ මහඟු කුසල බලයෙන් පින්වත් ධම්මපාලි සිල් මෂණියන් වහන්සේ ප්‍රධාන සැමට ඉතා පහසුවෙන් සිල සමාධි ප්‍රඥා ගුණ පූර්ණය කොට ගෙන සුවසේ ම ප්‍රාර්ථනීය බෝධියෙන් නිවන් සුව ලැබීමට හේතු උපනිශ්‍රය වේවා !

ශ්‍රී කලයාණී යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ ප්‍රධාන අනුශාසක අති පූජනීය පහල විටියල ජනානන්දාභිධාන මහා ස්වාමීන් වහන්සේ ප්‍රධාන මහ සඟරුවනට ද, ලංකාවාසී ලෝකවාසී සියලු මහ සඟ රුවනට ද, සද්දේවක ලෝකවාසී සියලු සත්වයන්ට ද, අපවත් වී වදාළ සංඝ ජිත්තචර මහෝත්තමයන් වහන්සේලාට ද සුව සේ පාරමි සපුරා නිවන් සුව ලබන්නට හේතු වේවා !

මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය මුද්‍රණය කර දුන් මුද්‍රණාලයාධිපති තුමා ප්‍රධාන සැමට ද, මෙය කියවා බලා ප්‍රයෝජන ගන්නා සැමට සියලු සමයක් ප්‍රාර්ථනා සපල වී සුවසේ නිවන් සුව ලබන්නට හේතු වාසනා වේවා !

මෙයට,
නිකපිටියේ ගුණරතන හිමි,
නා උයන ආරණ්‍ය සේනාසනය,
පන්සියගම, මැල්සිරිපුර.

පුණ්‍යානුමෝදනාව

වත්තාරො මේ භික්ඛවේ පඤ්ඤා ඔද්ධියා සංවත්තන්ති කතමේ. වත්තාරො, සත්පුරුෂ සංසේවෝ, සද්ධම්ම සවනං යොනිසො මනසිකාරො, ධම්මානු ධම්ම පටිපත්තෝ,

මහණෙනි, පඤ්ඤාවගේ (නුවණෙහි) දියුණුව පිණිස (පඤ්ඤාවගේ) නුවණෙහි වැඩිම පිණිස කරුණු 4 ක් පවතිනවා. කුමක්ද ඒ කරුණු සතර, සත්පුරුෂ සංසේවනය (සත්පුරුෂ ඇසුර) සද්ධර්ම ශ්‍රවණය, යෝනිසෝ මනසිකාරය, ධර්මානු ධර්ම ප්‍රතිපත්තිය මේ කරුණු සතර නුවණෙහි වැඩිම පිණිස දියුණුව පිණිස පවතින බව පඤ්ඤා වුද්ධි සූත්‍රයෙන් පැහැදිලි වේ.

සත්පුරුෂයන් අතර ශ්‍රේෂ්ඨ වන්නේ ලොචතුර ඔදුරජාණන් වහන්සේ, පසේ ඔදුරජාණන් වහන්සේලා, මහරහතන් වහන්සේලාය. ඊලඟට සිල්වත් ගුණවත් උතුමන්, දෙමාපියන්, වැඩිහිටියන් හා සහෝදර සහෝරියන්ද සත්පුරුෂයන් වන බවද සඳහන් කරන්න පුළුවනි. සද්ධර්ම ශ්‍රවණය (බණ ඇසීම) යෝනිසෝ මනසිකාරය (සිහි නුවණින් වාසය කිරීම) හා ධර්මානු ධර්ම ප්‍රතිපත්තිය යන මේ කරුණු තුළින් හා ධර්මානු ධර්ම ප්‍රතිපත්තිය යන මේ කරුණු හා ඉහත සඳහන් කල සත්පුරුෂ ඇසුර තුළින්ද නුවණ වැඩෙනවා, දියුණු වෙනවා

මෙකල එවැනි උතුම් සත්පුරුෂ ගුණයන්ගෙන් හෙබි උතුමන් වහන්සේ නමකි, දැනට දෙවසරකට පෙර අපවත් වූ අති පූජනීය කම්මට්ඨානාවායඝී හා උයනේ අරියධම්ම මහා හා සමිදුන් වහන්සේ. උන්වහන්සේ දෙවියන් සහිත සකල ලෝකයාට කරුණා මෙෙත්‍රියෙන් දේශනා කරන ලද “නිවන් දැකීමේ කෙටි මග” යන දහමි පොත මුද්‍රණය කිරීමේදී පුණ්‍යානුමෝදනය කිරීමට ලැබීම මගේද භාග්‍යයකි. මෙ දහමි පොත සංස්කරණය කිරීමේ කුසල බලයෙන් අති උතුම් පූජනීය හා උයනේ මහා ස්වාමීන් වහන්සේට පැතුම් පරිදි උතුම් ඔදු බව ලැබේවායි ගුරු බැඟියෙන් ප්‍රාර්ථනා කරමි. සාධු සාධු සාධු. එමෙන්ම අපගේ

ගුරු දේවෝත්තම අතිගුරු පූජනීය සුල්තානගොඩ සද්ධාශීල
නායක මානිමිපාණන් වහන්සේටත් මෙම කුසල ශක්තියේ
බලයෙන් විංසත් ගතවර්ෂාධික කාලයක් සසුන් කෙතේ වැඩ
වාසය කරමින් ලෝ සතුනට නිවන් මග ඵලි පෙහෙලි කර දීමට
නිරෝගි සුව දිසායුෂ ලැබේවා ! සාධු. සාධු. සාධු.

නා උයන සෙනසුනේ වැඩ වාසය කරන සංඝ ජීවිතීන්
වහන්සේලා ප්‍රධාන සියළුම මහා සංඝ රත්නයටම මේ සතිපට්ඨාන
දහම් පොත පූජා කිරීමේ පුණ්‍ය ශක්තියෙන් මේ සතිපට්ඨාන
ඉතා පහසුවෙන් ප්‍රගුණකර ගෙන විසිතුරු පිවිතුරු ශ්‍රේෂ්ඨ
අග්‍රගණ්‍යවූ නිර්වාණ සැප ලබා ගැනීමට හේතු වාසනා වේවා !
මෙම සිල් ආරාමයේ වැඩ සිටින (කලෝථුවාව) රත්මලේ
ධම්මධාරී සිල් මෂණියන් වහන්සේටත්, වල් පොල ගෝතමී සිල්
මෂණියන් වහන්සේටත්, මෙමහි පුංචි මෂණියන් වහන්සේටත් සිව්
පසයෙන් ඇප උපස්ථාන කරන දායක දායිකා සැමටත් දෙව්
බඹුන් ශ්‍රෝතීන් සහිත සියළු සත්නටමත්, මෙම ධර්ම දානය සිදු
කරන පානදුරේ පද්මා අමරසේකර මෂණියන්ටත් සීල, සමාධි,
ප්‍රඥා, දාන, සීල, භාවනා ප්‍රතිපත්ති පූර්ණය කරමින් දහම් ඇස
පහල කර ගෙන නිවන් සැපයට පැමිණීම පිණිස අපේ කාරුණික
ආශිර්වාදයන් තුණුරුවන්ගේ ගුණ බලයන් මේ කුසල
සම්පත්තියත් හේතු උපනිශ්‍රය වේවා.

සියළු සත්වයෝ සුමිහිරි නිවන් සුවයෙන් සුවපත්
වෙත්වා !!!

මෙයට,
සසුන් ලැදි,
ගල්ගමුවේ සන්නිච්චිය හිමි,
නා උයන - පන්සියගම.

උපහාරානුස්මානිය සහ පුණ්‍යානුමෝදනයයි.

දීපංකර නම් සච්ඡෙද සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේගේ ශාසනයේදී සතර පද ගාථාවක් අසා රහත් මාර්ග ඵල ධර්මයන් අවබෝධ කර ගෙන නිවන් සැප විදීමට ඵල ධර්මයන් අවබෝධ කර ගෙන නිවන් සැප විදීමට තරම් ශක්තිමත් වූ ශ්‍රේෂ්ඨ පුණ්‍ය වාසනාවක් තිබුණු සුමේධ නම් තාපසයන් වහන්සේ එහිදී නිවන් පසක් කර නොගෙන සසර දුක් විදීම, සාරා සංබෙය්‍ය කල්ප ලක්ෂ්‍යකට දිගු කර ගත්තේ අසරණ සත්වයාට ඇති අසීමිත මහා කරුණාව නිසාය.

එතැන් පටන් නොයෙක් දුක් ගැහැට විදිමින් දාන, ශීල නෛමිකුමය, ප්‍රඥා, චීර්ය, ශාන්ති, සත්‍යය, අධිෂ්ඨාන, මෙත්‍රී උපේක්ෂා යන දස පාරමී ධර්මයන් සමතිස් ආකාරයකින් පුරා ගත්තේත් සත්වයන්ට ඇති මහා කරුණාව නිසාමය.

සත් දිනකින් ලැබෙන්නට තිබූ සක්විති රජකමත් අතහැර සුද්ධෝදන නම් තම ආදරණීය පියාත් යසෝදරා දේවියත් රාහුල නම් එකම පුතාත් අතහැර ගිහිගෙයින් නික්ම පැවිදි වූනේත් සත්වයන්ට ඇති මහා කරුණාව නිසාමය.

අවුරුදු හයක් දුෂ්කර ක්‍රියා කළේත් දස බිම්බරක් මාර සෙනඟ පරාජය කොට ලොව්තුරා බුද්ධ රාජ්‍යයට පත්වූනේත් සත්වයන්ට ඇති මහා කරුණාව නිසාමය.

කිසිදු ආමිස වස්තුවක් බලාපොරොත්තු නොවී අවුරුදු හතළිස් පහක් ජීවමානව වැඩ වසමින් සත්වයාට නොමිලේම තමන්වහන්සේ අවබෝධ කළ ධර්මය දේශනා කළේත් සත්වයා කෙරෙහි පැවති මහා කරුණාව නිසාමය.

“ධම්ම දායාදා නික්ඛවේ භවන, මා ආමිස දායදා”
“මහණෙනි, ධර්මයට දායද වව්. ආමිසයට දායාද නොවව්.”
යනුවෙන් උන්වහන්සේ දේශනා කළේ ධර්මයට දායාද කරගෙන සත්වයාට සැනසිල්ල ලගා කර ගැනීම පිණිසය.

නොයෙක් කාම වස්තූන් සහ ආමිස වස්තූන් ඉහටත් උඩින් ගොස් ඒවාට යටවී සිටින සන්වයාට මෙයින් මිදී ශාන්ත සැප ඇති නිර්වාණ ධාතුව අවබෝධ කර ගැනීමට මග හෙලිකල උන්වහන්සේ ආමිස පූජාවට ගරු නොකල සේක.

යමෙක් සිල් සමාදන් වෙමින්, භාවනා වඩමින් ප්‍රතිපත්තියෙන්ම තර්භවයන් වහන්සේ පුදන්නේ නම් ඔහුව තර්භව ධර්මය පිළිපදින ශ්‍රේෂ්ඨ තැනැත්තෙක් බව ධර්මයේ සඳහන් කර ඇත.

පෙර වැඩ සිටි ශාසන මාමක බුද්ධ පුත්‍රයන් වහන්සේලා මෙම බුද්ධ දේශනාවට අනුව පිළිවෙත් පුරමින් තර්භවයන් වහන්සේ පුදමින් තම තමන්ගේ සැනසිල්ල ලබා ගත්හ.

එහෙත් ක්‍රමයෙන් මෙම උතුම් තත්වය පිරිහී ආමිසයම නිසට ගෙන අබුද්ධෝත්පාද කාලවල මෙන් රංගනයන් පැමට හුරුවීම නිසා ශාසන ධර්මය මැකී යන්නට පටන් ගත්හ. ධර්ම පිපාසයෙන් සිටි පින්වතුන්ගේ පිපාසය තව තවත් තියුණු වන්නට විය.

රටට පිහිට වෙන කෙනෙක් නොපෙනෙන මේ කාලයේදී සිතු පැතු සම්පත් දෙන වින්තා මාණිකය රත්නයක් මෙන් මේ ශාසන මැණික් බිමෙන්ම අති පූජනීය කඩවැද්දවේ ශ්‍රී පිතවංශ මහා නා හිමිපාණන් වහන්සේ නම්වූ මාණිකය රත්නය පහල වූ සේක.

මෙම උතුම් මාණිකය රත්නය පහල වූ විගස ඥාණාවන්ත සත් පුරුෂයෝ තම තමන්ට කැමති කැමති සම්පත් ලබා ගැනීම පිණිස මෙම උතුම් මැණික වටා එක් රොක් වූහ. ධර්ම පිපාසයෙන් පෙළුණු අසරණායින්ට තම ශක්ති පමණින් ධර්මය පානය කිරීමේ වාසනාව උදා විය.

මේ උතුම් ලක්බිමේ නොයෙක් ස්ථානවල ධර්මය පානය කිරීමට වැඩි පොකුණු මෙන් ආරණ්‍යය සේනාසන

ආනුභාවයෙන්ම, යෝගාශ්‍රම සංස්ථාව බිහිවූයේ මෙම මානිකයා රත්නයේ ආනුභාවයෙන්මය. මේ වන විට නොයෙක් ආරණ්‍ය සේනාසන, යෝගාශ්‍රම ස්ථාන පහල වී එයින් දස දහස් ගණනින් අසරණ වූ ජනයා සැනසෙන්නේය. දහම් පානය කරමින් කෙලෙස් පරාජය කිරීමට භාවනා කරමින් යුද්ධ කරන අය දහස් ගණනින් බිහි වී ඇත.

මේ අතර මිනිරිගල නිස්සරණ වන සෙනසුනේ වැඩ කරමින් කෙලෙස් යුද්ධ ක්‍රමය කියා දෙන කථමස්ථානාවාය්‍යී අතිපුජනීය මාතර ශ්‍රී ඥානාරාම හා නිමිපාණන් වහන්සේ නිසා සසුන් රණ බිම බැබළෙයි.

එමෙන්ම මුදුන් මල් කඩක් මෙන් බැබළුන අති පුජනීය හා උයනේ අරියධම්ම මහා හා නිමිපාණන් වහන්සේගෙන් ධර්මය පානය කරමින් සැනසෙන දෙස් විදෙස් පිරිස අසීමිතය. මෙම උතුම් ශාසන මාමක උතුමන් වහන්සේලා නිසා අද අප බුද්ධ ශාසනයට බැස සැනසෙන්නේ වෙමු.

ලක්ෂ සංඛ්‍යාත ජනයා සදහම් සිසිලෙන් සනසවමින් ප්‍රතිපත්තිකාමී භාවනානිලාසී පිනැතියන්ට නිවන් දොරටුව කරා යාමට ශාසනික දයාද නිමිකර දී මෙම නිර්මල බුදු සසුන සුරක්ෂිතව දිගුකල් පැවැත්මට මුළු දිවියම කැප කරමින් මතු උතුම් ධර්ම ප්‍රාර්ථනා දරාගෙන ජීවමාන බුදුරදුන් සේ වැඩ සිට 2016 සැප්තම්බර් 07 වෙනි දින අපවත් වී වදාල බෝධිසත්ව ගුණෝපේත ශ්‍රී කලාණි යෝගාශ්‍රමාධිපති මහා කම්මට්ඨානාවාය්‍යී අති පුජනීය හා උයනේ අරියධම්ම මහා ස්වාමීන් වහන්සේට උපහාරයක් වශයෙන් උන්වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද නිවන් දැකීමේ කෙටි මග යන සතිපට්ඨාන සූත්‍ර දේශනය මෙසේ ඔබ හැමගේ අතට කරුණා මෙමනිසෙන් පිළිගන්වමි. මෙම දහම් පොත ඔබ අතට පත් කරනුයේ අතිපුජනීය හා සම්මුත් අපවත් වී දෙවසරක් පිරිම නිමිත්තෙන් උන්වහන්සේගේ පාරමි ගමනට ධර්ම ශක්තියක් වේවා! ” යි. හද පත්ලෙන්ම ප්‍රාර්ථනා කරමිනි. එමෙන්ම අප තෙක්කම්ම දුග සීලයෙහි පිහිටා (21.09.1988) වර්ෂ 30 ක් පිරිම නිමිත්තෙන් ධර්ම දානය වශයෙන් මෙම දහම් පොත මුද්‍රණය කර බෙදා හරින ලදී.

අප නෙක්කම්ම දස ශීලයෙහි පිහිටුවා ධර්ම මාර්ගයේ ගමන් කිරීමට අවවාද අනුශාසනා ලබා දුන් තම ජීවිතයෙන් ප්‍රතිපත්ති පුරා බොහෝ දෙනාට සුගති මග, දහම් මග කියා දෙන අප ගුරු දේවෝත්තම කම්මට්ඨානාවරිය සඳා චන්දනිය අති පූජනීය සුල්තානාගොඩ සද්ධාශීල නායක මානිමිපාණන් වහන්සේට මෙම ධර්ම දානමය කුශල ශක්තිය උතුම් ආශීර්වාද ගුරු පූජාවක් වේවා !

අප යෝගාශ්‍රම සංස්ථාවේ වැඩ සිටින සියළුම නායක, අනුශාසක, ලේඛකාධිකාරී, කම්මට්ඨානාවායී ස්වාමීන් වහන්සේලා ඇතුළු සියළුම ලංකාවාසී, ලෝකවාසී උතුම් සංඝරත්නයටද මෙම උදාර කුසල ශක්තියෙන් උන්වහන්සේලාගේ පාරමී ගමනට ශක්තියක්, ධේයනීක්, බලයක් වේවා යි මෙම ත්‍රියෙන් ප්‍රාර්ථනා කරමි. සම්බුද්ධ ශාසනයේ උන්වහන්සේලාට ඇප කැප වී වැඩ කල අපවත් වී වදාළ සියළුම ස්වාමීන් වහන්සේලාටද මේ පින් අනුමෝදන් කරමි. අනුමෝදන් වේවා !

තවද මෙම දහම් පොත සඳහා පෙර වදනක් අප කෙරෙහි අනුකම්පාවෙන් කාලය, ශ්‍රමය වැය කර සකසා දුන් නා උයන ආරණ්‍යවාසී පූජනීය නිකපිටියේ ගුණරත්න ස්වාමීන් වහන්සේට කුසල බලයෙන් තව තවත් ධර්ම ඥාණය ලැබේවා ! ධර්මාවබෝධය ලැබේවා ! ප්‍රඥාව දියුණු වේවා ! උන්වහන්සේ ප්‍රාර්ථනා කරන බෝධියකින් නිවන් අවබෝධයට මෙම ධර්මදානය කුසලය පාරමිතාවක් වේවා යි මෙන් සිතින් ප්‍රාර්ථනා කරමි. තවද මෙම දහම් පොත පිලියෙල කර ගැනීමේදී අවවාද අනුශාසනා දීමෙන්ද පුණ්‍යානුමෝදනාව සැපයීමෙන්ද අනුග්‍රහය දැක්වූ නා උයන ආරණ්‍යවාසී පූජ්‍ය ගල්ගමුවේ සන්තින්ද්‍රිය ස්වාමීන් වහන්සේටද මේ කුසල බලයෙන් නිදක් නිරෝගීව සුවසේ සසුන් ගුණ පුරා ගැනීමට ශක්තිය ධේර්ය ලැබේවා ! සියළුම දසසිල් මෘණියන් වහන්සේලාටත් මෙම කුසල ශක්තිය පාරමී ශක්තියක් වේවා යි මෙම ත්‍රියෙන් ප්‍රාර්ථනා කරමි.

සෝමනස්ස සහගත ඥාණ සම්ප්‍රයුක්ත අසංකාරික කාමාවචර කුසල සිතිවිල්ලක් හඳුන්වන උපද්‍රව ගෙන මෙම දහම් පොත ධර්ම දානය වශයෙන් මුද්‍රණය කර බෙදා හැරීම සඳහා දායකත්වය දැරූ පානදුරේ පද්මා අමරසේකර මිනිතුමියටත් ඒකුමියගේ මිය පරලොච ගිය දෙමව්පියන්ට ඇතුළු හැමදෙනාට නිවන් අවබෝධය පිණිසම පාරමිතාවක් වේවා !

මා හදා වඩා පෝෂණය කර ශිල්ප ශාසන හදාරා දී සසුනට පුජා කල මගේ ආදරණීය මව්පිය දෙදෙනා වහන්සේට නිදක් නිරෝගී දීර්ඝායුෂ ලැබේවා ! මේ කුසලය නිවන් අවබෝධය පිණිසම හේතු වේවා ! මගේ පැවිදි දිවියේ ආරම්භයේ සිට අද දක්වා සිවිපසයෙන් අප උපස්ථාන කරන දායක කාරක හැමදෙනාටමද. මෙම විශේෂ දානමය පිංකම සඳහා වර්ෂයක් පාසා වාහන පහසුකම් සපයන, කාලය, ශ්‍රමය ධනය විය පැහැදුම් කරන, වෙහෙස මහන්සි වන සියළුම පින්වතුන්ටත් විශේෂයෙන් අප ස්ථානයේ භාවනා ශාලාවට ආධාර උපකාර කල හැමදෙනාටත් දෙවි බමුණ් සහිත ලෝක වාසි සියළු සත්වයින්ටත් සුවසේ පාරමි පුරා නිවන් සුව ලබන්න හේතු වේවා !

මෙම ධර්ම ග්‍රන්ථය ඉතා හොඳින් මුද්‍රණය කර දුන් දිමුතු මුද්‍රණාලාධිපති බණ්ඩාර මැතිතුමා ඇතුළු කාර්ය මණ්ඩලයේ සැමටත්, සෝදුපත් බලා දුන් පවිත්‍රා දියණියටත්, පද්මා අමරසේකර මව්තුමියටත් පාරමි පුරා නිවන් අවබෝධය පිණිසම මේ කුසල ශක්තිය හේතු වාසානා වේවා !

මෙම ධර්මය කියවා ප්‍රයෝජනය ගන්නා සැමදෙනාගේ සියළු ධර්ම ප්‍රාර්ථනා මුදුන් පත් වී සුවසේ නිවන් අවබෝධ වේවා !

තෙරුවන් සරණයි !
සැමට නිවන් මග අලෝකමත් වේවා!

මෙයට
සසුන් ලැදි
නිර්මලුල්ලේ ධම්මපාලි
දසසිල් මෂණියන් වහන්සේ

නිස්සරනාරාමය
රුක්ගහවිල
22.09.2018

නමෝ තස්ස නගවතෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

ඒකායනෝ අයං භික්ඛවේ මග්ගෝ
සත්තානං විසුද්ධියා සෝකපරිද්දවානං
සමතික්ඛමාය දුක්ඛදෝමනස්සානං අත්ථගමාය
යදිදං චත්තාරෝ සතිපට්ඨානානි.

ශුද්ධාවන්ත පිංචතුනි !

තුන්ලෝක වූ භාග්‍යවත් අර්හත් වූ සමස්ත සම්බුද්ධ රාජෝත්තමයන් වහන්සේ විසින් “කුරු රට” කම්මාස්ස ධම්ම නැමති නියම ගමේදී තිස් දාහක් භික්ෂූන් වහන්සේලා සිව්පිළිසිඹියා ඤාණාලාභිව අර්හත්වයට පමුණුවමින් වදාළ මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රයෙහි ආනිසංස පාඨයයි ධර්ම දේශනය සඳහා ඉදිරිපත් කළේ. දේශනා කුසලයෙන් සමන්විත සර්වඥයන් වහන්සේ ගාමිනීර දේශනාවක් පවත්වන්නට මත්තෙන් එහි ආනිසංස ප්‍රකාශ කිරීම වාරිත්‍රයක්. මහා ආර්යවංශ දේශනාව පවත්වන්නට මත්තෙන් එහි ආනිසංස 9 ක් ඉදිරිපත් කොට වදාළා. මෙම මහා සතිපට්ඨාන සූත්‍රයට ප්‍රථමයෙන් ආනිසංස 7 ක් ඉදිරිපත් කරමින් මෙම සූත්‍ර පාඨය පහදා වදාළා.

ඒකායනෝ අයං භික්ඛවේ මග්ගෝ

මහණෙනි ! මෙම මාර්ගය ඒකායන මාර්ගයක්. කුමක් පිණිසද? ■ සත්තානං විසුද්ධියා - අනාදිමත් දීර්ඝ සංසාරය මුළුල්ලෙහි අපිරිසිදුව පවත්නාවූ සත්ව සන්තානයන් විශුද්ධියට පැමිණවීමේ ඒකායන මාර්ගයක්. ■ සෝක පරිද්දවානං සමතික්ඛමාය - අනාදිමත් කාලාන්තරයක් මුළුල්ලෙහි ශෝක වෙච්ච පවත්නා වූ සත්වයන්ගේ ශෝකය ඉක්මවා යෑමට ඇති ඒකායන මාර්ගයක්. මහා සාගරයේ ජලයට වඩා ඇඬු හැඬීම් වැළපීම් ඇති සත්වයන්ගේ පරිදේවයන්, හැඬීම්, වැළපීම් සන්සිඳුවන්නට තිබෙන ඒකායන මාර්ගයක්. ■ දුක්ඛදෝමනස්සානං අත්ථගමාය - නරකාදී සතර අපායේ පවා මිනිස් ලොව තිරිසන් හව ප්‍රේත අපාය මේ ආදී සෑම තැනදීම

විදින්නට තිබුණ අනන්ත අපරිමාණ කායික දුක්ඛයන් සන්සිඳුවීමට ඇති ඒකායන මාර්ගයක්.

■ දෝමනස්සානං අත්ථගමාය - මානසික වශයෙන් ඥාති ව්‍යසන, රෝග ව්‍යසන, හෝග ව්‍යසන, දෘෂ්ටි ව්‍යසන, සීල ව්‍යසන, ආදී හා හා විපත්තීන්හිදී සිතේ හටගන්නාවූ බලවත් දෝමනස්ස දුක්ඛ වේදනාවල් සන්සිඳුවා ගැනීමට, ඉක්මවා යෑමට ඇති ඒකායන මාර්ගයක්.

■ ඤායස්ස අධිගමාය - එකොළොස් මහා දුක්ඛිනි නිවා ශාන්ත නිවනට පැමිණීමේ න්‍යාය සංඛ්‍යාන ආර්ය මාර්ගයට බැස ගැනීමට ඇති ඒකායන මාර්ගයක්.

■ නිබ්බානස්ස සච්චිකිරියාය - ජාති, ජරා, මරණ, සෝක, පරිදේව, දුක්ඛ, දෝමනස්ස, උපායාස ආදී වූ එසේම නරකාදී සතර අපායන්හි ඇත්තාවූ, අනාදිමන් දීර්ඝ සංසාරයේ පටන් එන්නාවූ, සකල දුක්ඛරාශියාගේ සංසිද්ධි සංඛ්‍යාන අසංඛත ධාතු නම් වූ අමාමහ නිවන ක්‍ෂාන්සාත් කර ගැනීම සඳහා තිබෙන ඒකායන මාර්ගයක්. ඒ කවරෙක්ද? ■ යදිදුං

චත්තාරෝ සතිපට්ඨානා - බුදු පසේ බුදු මහ රහතන් වහන්සේලා ආත්ම සන්තානයන් විඤ්ඨියට පමුණුවා ගන්නාවූ ශෝක පරිදේවයන් ඉක්මවා යාමට භාවිතා කලාවූ ආර්ය මාර්ගයට බැස ගැනීමට භාවිතා කලාවූ අසංඛත සංඛ්‍යාන ශාන්ත අමාමහ නිවන සාක්‍ෂාත් කරගැනීමට භාවිතා කලාවූ

■ කායානුපස්සනා, වේදනානුපස්සනා, චිත්තානුපස්සනා හා ධම්මානුපස්සනා යන ඒ මේ සතිපට්ඨාන 4 යි. ඒකායන මාර්ගය නමින් හඳුන්වනු ලබන්නේය කියන එක මෙම සූත්‍ර පාඨයේ තේරුමයි.

“සතිපට්ඨාන” කියන මෙම වචනයෙහි අර්ථ රාශියක්ම සඳහන්ව තිබෙනවා. එයින් අපට අවශ්‍ය අර්ථය අපි පැහැදිලි කරගන්නට ඕනෑ. සති කියන්නේ සෝභන සාධාරණ වෛතසිකයක්. අපේ සන්තානයෙහි පහළුවන වෛතසික ධර්ම සියල්ල 52 යි. එයින් අකුසල් රාශිය වෛතසික 14 ක් වෙනවා. අන්‍ය සමාන රාශිය වෛතසික 13 ක් වෙනවා. සෝභන රාශිය වෛතසික 25 ක් වෙනවා. සියල්ල 52 ක් වෙනවා. එයින් සෝභන සාධාරණ නම් වූ වෛතසික 19 ක් තිබෙනවා. ඒවා නම් සද්ධා - සති - නිරි ඔත්තප්ප - අලෝභ - අද්‍රෝස - තන්ත්‍ර -

මජ්ඣිමනිකායෙහි කියා ඇති 7 කියා පස්සද්ධි ආදී යුගල ධර්ම 12 කි. සියල්ල 19 කි. එයින් “සති” කියන මෙම වෛනසික ධර්මයයි සතිපට්ඨාන නමින් හඳුන්වන්නේ.

මෙය තවත් තැනක හඳුන්වනවා “සති ගෝචරය නමින්” ගෝචර කිව්වාම දෙකක් තියෙනවා. උපනිශ්‍රය ගෝචරය හා ආරක්ඛ ගෝචරය නමින්. ආරක්ඛ ගෝචරය තවත් තිබෙනවා. උපනිඛද්ධි ගෝචරය කියා ගෝචර 2 ක් තිබෙනවා. “උපනිශ්‍රය ගෝචරය” නම් සීල - සමාධි - ප්‍රඥා දී ගුණ වඩන සීල - සමාධි - ප්‍රඥා දී ගුණ වැඩිමට උපකාරී වන කුසලාකුසල කර්මයන් අතරින් අකුසල ප්‍රභාණයට හේතුවන කුසල වර්ධනයට උපකාරී වන සීලාදී ගුණයන්ගේ සම්භාවනීය වූ නොකොට යුත්තෙන් ගොඩගෙන නෛය්‍යිනික පිළිවෙත් මගට යොමු කරන්නාවූ සීල සමාධි ප්‍රඥා දී ගුණයන්ගෙන් අතිශයින්ම සම්භාව්‍යය වූ උතුමන්ගේ ආශ්‍රය උපනිශ්‍රය ගෝචරය නමින් හඳුන්වනවා.

■ **පියෝච ගරු භාවනීයෝ
චත්තාව චචනක්ඛමෝ
ගමිහිරඤ්ච කථං කත්තා
නෝ වට්ඨානෝ නියෝජයෝ**

කියන මෙම ගුණාංග 7 උපනිශ්‍රය ගෝචරයේ තිබෙන කලයාණ මිත්‍ර ලක්ෂණ වශයෙන් හඳුන්වනවා ■ පියෝ කියන්නේ සීලාදී ප්‍රිය සම්පන්න බවයි. ■ ගරු කියන්නේ එසේ හෙයින්ම ගරු කටයුතු බවයි ■ භාවනීයෝ කියන්නේ සීලවන්තයෙක් ගුණවන්තයෙක් සමාධි සම්පන්න කෙනෙක්, සමථ විපස්සනා වඩන්නෙක්, ධ්‍යාන ලාභියෙක්, මාර්ග ඵල ලාභී කෙනෙක් වශයෙන් සම්භාවනා කටයුතු බවයි.

■ චත්තාව කියන්නේ නිතර නිතර අවවාද අනුශාසනා කරනවා. චචනක්ඛමෝ කියන්නේ කවර කෙනෙක් හරි කරන නින්දා - අපහාස දෝෂාරෝපණාදී ගර්ජන තර්ජන යනාදී මේ සියල්ලම මහමෙර මෙන් ඉවසනවා. ■ ගමිහිරඤ්ච කථං කත්තා කියන්නේ අධි සීල, අධි චිත්ත, අධි ප්‍රඥා සම්ප්‍රසුක්ත වූ ගැඹුරු දහම් කථා කියා දෙනවා.

■ නෝ වට්ඨානෝ නියෝජයෝ කියන්නේ අස්ථානයන්හි නොයොදවා නිතර මෙලොව සැපය පරලොව සැපය ශාන්ත

නිවන් සුවය සඳහාම අනුශාසනා කරනවා. මෙම ගුණාංග
නිබන්ධන උතුමන්ගේ ආශ්‍රය ■ උපනිශ්‍රය ගෝචරයනම් වෙනවා.

උපනිබද්ධි ගෝචරය නමින් හඳුන්වන්නේ,

සෑම ඉරියව්වකදීම සෑම ක්‍රියාවකදීම දුල්වාගත් පහනක්
මෙන් අවදි කරගන්න සිහියෙන් වාසය කිරීමයි.

අභික්කන්තේ පටික්කන්තේ සමපජානකාරී
ආලෝකිතේ විලෝකිතේ සමපජානකාරී
සමමිඤ්ජිතේ පසාරිතේ සමපජානකාරී
සංඝාටි පත්ත විචර ධාරනේ සමපජානකාරී
අසිතේ පිතේ බාසිතේ සාසිතේ සමපජානකාරී
උච්චාරපස්සාව කමමේ සමපජානකාරී
ගතේ ධීතේ නිසින්නේ සුත්තේ ජාගරිතේ
භාසිතේ තුණ්හිභාවේ සමපජානකාරී හෝති

ජීවිතයක සියළු කටයුතු කොටස් 7 කට වෙන් කරල
බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් පෙන්වාදී තිබෙනවා. ඒ සෑම
කටයුත්තකදීම සමපජානකාරීව පවත්නා ස්මෘතියට කියනව
උපනිබද්ධි ගෝචරය නමින් - අභික්කන්තේ කියන්නේ ඉස්සරහට
යෑම, පියවර එසවීම, එසවීම කියන්නේ ගමනේදී පමණක්
නොවෙයි, ගමනේදී ඉදිරියට යාම.

සිටගෙන සිටීමේදී, ඉදිරියට නැමී, වාඩිවී සිටීමේදී
ඉදිරියට නැමීම, නිදාගෙන සිටින විටත් ඉදිරිපසට නැරඹී නැමීම
අභික්කන්ත නම් වෙනවා. පටික්කන්ත කියන්නේ ආපසු ඒම,
සිටගෙන සිටින විටත් පස්සට බර වීම, වාඩිවී සිටින විටත්
පස්සට බර වීම සැතපී නිදාගෙන සිටිනවිටත්, පස්සට බර වීම
ඒ සියල්ලම පටික්කන්ත නම් වෙනවා. එම අභික්කන්ත
පටික්කන්ත අවස්ථා දෙකේදීම මනා සිහියෙන් මනා ස්මෘතියෙන්
පවතිනවා නම්, මේක උපනිබද්ධි ගෝචරයක්.

ආලෝකිතේ විලෝකිතේ සමපජානකාරී කියන්නේ
ඉදිරිපස බැලීම, ආපසු බැලීම, හැරී බැලීම, යට බැලීම, උඩ
බැලීම, ආදී කවර හෝ බැලීමකදී මනා සිහියෙන් පවත්වනවා
නම් එය උපනිබද්ධි ගෝචරයයි. සංඝාටි පත්ත විචර ධාරනේ

සම්පජානකාරී කියන්නේ හික්ෂුන් වහන්සේ නමක් නම් අඳහය ඇඳීම, පටිය බැඳීම, තනිපට සිවුර එකස්කොට පෙරවීම, සඟල සිවුර පෙරවීම, දෙවර වසා පෙරවීම, ගැට වටු කිරීම, සිවුරු ලිහීම, සිවුරු නැමීම, සිවුරු තැබීම, සිවුරු මැසීම, පඬු පෙවීම, සිවුර සේදීම ආදී සියල්ලම කරන හැම අවස්ථාවකදීම මනා සිහියෙන් පැවැත්වීම උපනිබද්ධ ගෝචරයයි.

ගිහි ජීවිතය ගත කරන කෙනෙක් නම් තමාගේ ඇඳුම්, පැළඳුම් අඳින පළඳින පරිහරණය කරන සෑම ක්‍රියාවකදීම මනා නුවණින්, මනා සිහියෙන්, සම්පජානකාරීව ඒ කටයුතු සිදුකිරීම උපනිබද්ධ ගෝචරයයි.

අසිතේ පිතේ සායිතේ බායිතේ සම්පජානකාරී. ආහාරයක් පානයක් රසවිඳින දෙයක් වැළඳීමේදී, අනුභව කිරීමේදී, පානය කිරීමේදී, ඒ සඳහා භාජනය ගැනීමේදී, භාජන සේදීමේදී, වතුර ආදිය වත්කිරීමේදී, භාජනවලට ගැනීමේදී, හැඳි ආදිය ගැනීමේදී හා ඒ පිරිසිය ගැනීමේදී, කෝප්පය ගැනීමේදී මේ වගේ සෑම කටයුත්තකදීම එම ආහාර පාන සම්බන්ධ සෑම ක්‍රියාවකදීම මනා සිහියෙන් සිටීම උපනිබද්ධ ගෝචරයයි.

උච්චාර පස්සාව කම්මේ සම්පජානකාරී

ශාරීරික කටයුතු රැසක් තිබෙනවා ජීවිතයක, කැසිකිලී යාම, වැසිකිලී යාම, දන් මැදීම, කට සේදීම, කාරා දැමීම, කෙළ ගැසීම, සියල්ලම සිහියෙන් සිදු කිරීම උච්චාරා පස්සාව කම්මේ කියන කොටසට අයත් වෙනවා.

එය උපනිබද්ධ ගෝචරයයි. ගතේ, ධීතේ, නිසින්තේ සුත්තේ ජාගරිතේ තුණ්හිභාවේ සම්පජානකාරී කියන්නේ දීර්ඝ ගමන් යන වෙලාවල පමණක් නොව ඒ ඒ තැන සැතපීමේදී, ඇලවීමේදී, නිදාගැනීමේදී, නින්දෙන් වැළකී සිටීමේදී, කරා කිරීමේදී සියල්ල උපනිබද්ධ ගෝචරයයි. මේ සියල්ලම ගැනෙන්නේ “සතිපට්ඨාන” කියන වචනයටයි.

සතිය කියන්නේ ස්මෘතියයි. එය සෝභන වෛතසිකයක්. ඒ ස්මෘතිය ඒ ඒ කටයුත්තේ මනාව ඵලඹවාගෙන පිහිටුවා ගැනීම සතිපට්ඨාන නමින් හඳුන්වනවා. “ධානගතිනිමුත්තිමිති”

කියන ධාතුවෙන් “ධාන” නමින් කිහිප කාන්තා නාමයක් හැඳින්වේ. සිරිම. “ධාන” කියන්නේ සිරිමයි. “ප” කියන උපසර්ගයෙන් එය විශේෂිත කළාම විශේෂයෙන් සිරිම, සතිය විශේෂයෙන් පිහිටුවා ගැනීම “සතිපට්ඨාන” කියන වචනයෙන් අර්ථ ගෙන දෙනවා.

මෙම සතිය පිහිටුවා ගැනීම කෙසේද සන්වයන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස හේතුවන්නේ, ශෝක පරිදේව ඉක්මවා යන්න හේතුවන්නේ කෙසේද? න්‍යාය සංඛ්‍යාත මාර්ගයට බැසගන්න හේතුවන්නේ කෙසේද? කියන කරුණු අපි තේරුම් කර ගනිමු. අපි සිතියෙන් පියවර ඔසවන විට තිබෙන්නේ සති ගෝචරයයි. කායානුපස්සනා සතිපට්ඨානයයි. සිතියෙන් පියවර තැබීමේදී සිතියෙන් පියවර එසවීමේදී යැවීමේදී, සිතියෙන් පියවර තැබීමේදී මෙම හැම ක්‍රියාවක් පාසාම අපේ සන්තානය තුළ වැඩෙන්නේ සතිපට්ඨානයයි.

අපි ගමනක් යන්න ඕනෑ කියලා පියවර ඔසවන කොටම, ඒ මුල් පියවරේ පටන් තමාගේ සිතිය මනසේ පිහිටුවා ගන්නානම් ඒක සති ගෝචරයයි. උපනිබද්ධ ගෝචරයයි. කායානුපස්සනා සතිපට්ඨානයයි. ඒ අවස්ථාවලදී තමාගේ සිතේ රාගයක් නැහැ. ද්වේශයක් නැහැ. මෝහයක් නැහැ. උද්ධව්වයක් නැහැ. දුස ක්ලේශයන්ගෙන් එකක්වත් නැහැ. සිතියෙන් සිටින ඒ වේලාවේ තමාගේ කයින් වචනයෙන්, සිතින් කෙළෙස් පැවැත්මක් නැහැ, සමුදාචාර වශයෙන්. එබැවින් ඒ වේලාවේදීම ඒ පියවර යැවීමේදී තැබීමේදී සිරිමේදී තමන්ගේ සන්තානයේ කෙළෙසුන් තදංග වශයෙන් ඉවත්වුනා වෙනවා. තදංග වශයෙන් තමාගේ සිත විශුද්ධියට පත්වුණා වෙනවා.

ඒ වේලාවේ ශෝකයක් නැහැ. ඒ වේලාවේ පරිදේවයක් නැහැ. හැඬීමක් වැළපීමක් නැහැ. ඒ වේලාවේ කායික දුක් නැහැ. මානසික වශයෙන් ද්‍රෝමිතසක් නැහැ. ඒ වේලාවේ න්‍යාය සංඛ්‍යාත මාර්ගයට අනුව තමන් පැවතුනා වෙනවා. ඒ වේලාවේ ශාන්ත නිර්වාණ ධාතුව සාක්ෂාත් කරගන්නට සුදුසු උපනිශ්‍රයක් තමා විසින් සකස් කරගන්නා වෙනවා. එබැවින් ඒ මොහොතේදීම තමා මෙම අනුසස් 7 ටම සුදුස්සෙක් වෙනවා. ඒ සමගම තමාගේ සන්තානයෙහි එම සතිය මුල්කොට ඇති සෝභන වෛතසික 19 ම ස්ථිර වශයෙන්ම තිබෙනවා. සෝභන සාධාරණ 29 න් ප්‍රඥා ඉන්ද්‍රිය ස්ථිර වශයෙන්ම තිබෙනවා. අප්පමඤ්ඤා 2 න් විරති 3 න් යන මේ සියල්ලම මනසිකාර

වේලාවේ සම්ප්‍රයුක්තව ඇතිවන්නේ නැතත් සෝභන 19 සහ පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රිය යන මෙම ධර්ම 20 අනිවාර්යයෙන්ම සිතේ පහළ වෙනවා.

ඒ සමගම අන්‍ය සමාන වෛතසික 13 ම තිබෙනවා. අන්‍ය සමාන වෛතසික 13 කියන්නේ සර්ව චිත්ත සාධාරණ 7 යි. ප්‍රතිර්ණක 6 යි. එම 13 ම මෙම මනසිකාර සිතේ සතියත් සමග එකට එකතුවී තිබෙනවා. මෙතන සියළුම ධර්ම 33 ක් එක්කාසු වෙනවා. පියවර ඔසවනවා. කියන සිතිය පවත්වනකොටම. වෛතසික ධර්ම 33 ක සමායෝගයක්, එක්කාසු වීමක් එතන තිබෙනවා. එස්ස පංචකම ධර්ම 5 ක් එතන තියෙනවා. ධ්‍යානංග 5 ක් එතන තියෙනවා. මාර්ග අංග 5 ක් එතන තියෙනවා. ඉන්ද්‍රිය ධර්ම 8 ක් එතන තියෙනවා. ලෝක පාලක ධර්ම 2 ක් එතන තියෙනවා. කර්ම පථ ධර්ම 3 ක් එතන තියෙනවා. කුසල මූල 3 ක් එතන තියෙනවා. යුගල ධර්ම 12 ක් තිබෙනවා.

මොනතරම් නම් ධර්ම සම්භාරයක් තමාගේ පාදය එසවීමේදී එයට සතිය සමාධිය එකතුකරගෙන එය සිදුකිරීමේදී එක සිතක් පවත්වන විට පහළ වෙනවාද? මේ ධර්ම සියල්ලම තමාට පරිවාර වෙනවා. කවරක් සඳහා ද? මුලින් සඳහන් කරන ලද අනුසස් 7 ම ලබා ගැනීමට පරිවාර ධර්ම බවට පැමිණෙනවා.

■ පියවර එසවීමේදී සිතියෙන් එම ක්‍රියාව සිදුකිරීමේදී එස්ස පංචකම ධර්ම 5 ක් තියෙනවා. ඒවා නම් 1. එස්ස, 2. වේදනාව, 3. සඤ්ඤාව, 4. චේතනාව, 5. චිත්ත කියන ධර්ම 5 ක් එතන තියෙනවා. එම සියලුම ධර්ම කුසල්, ධ්‍යාන අංග පංචකයනම් ඒ මොහොතේ මෙහෙති කරන සිත සමග ඇති 1. කුසල විතර්කය, 2. කුසල විචාරය, 3. කුසල ප්‍රීතිය, 4. කුසල සුඛය, 5. කුසල ඒකාග්‍රතාවය යන මේ ධර්ම 5 ම ඒ පියවර ඔසවනවා කියන සිතිය පවත්වන මොහොතේදී පවතිනවා. එසේම පියවර ඔසවනවා කියන සිතිය පවත්වන මොහොතේදී මාර්ග අංග 5 ක් එකතු වෙනවා. ඒවා නම් 1. සම්මා දිට්ඨිය, 2. සම්මා සංකල්පනාව, 3. සම්මා වායාම, 4. සම්මා සතිය, 5. සම්මා සමාධිය යන මාර්ග අංග 5 ම ඒ මොහොතේ තියෙනවා.

■ එසේම මෙම සිතිය පැවැත්වීමේදී ඉන්ද්‍රිය ධර්ම 8 ක් පහළ වෙනවා. ඒ මොනවාද?

1. ශුද්ධා ඉන්ද්‍රිය	2. චිරිය ඉන්ද්‍රිය	3. සති ඉන්ද්‍රිය
4. සමාධි ඉන්ද්‍රිය	5. පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රිය	6. මනින්ද්‍රිය
7. ජිවිතින්ද්‍රිය	8. සෝමනස්ස ඉන්ද්‍රිය	

මෙසේ ඔසවනවා කියා පියවර එසවීමේදී මෙ ඉන්ද්‍රිය ධර්ම 8 ම සිතේ පහළ වෙනවා. මෙ සියලුම ධර්ම කුසල්. මෙසේ ඔසවනවා කියන සිතිය පවත්වන වේලාවේදී බල ධර්ම 7 ක් ද එකතු වෙනවා. ඒවා නම්,

1. ශුද්ධා බලය	2. චිරිය බලය	3. සති බලය
4. සමාධි බලය	5. ප්‍රඥා බලය	6. නිරි බලය
7. ඔත්තප්ප බලය නමින්. මේ සියලුම බල ධර්ම මූලිකව සඳහන් කළ සත්ත මහා ආනිසංස ලබන්නට උපකාර වෙනවා.		

පියවර එසවීමේදී ඔසවනවා කියන සිතියෙන් මෙහෙති කරන විටම එම මොහොතේදී ලෝක පාලක ධර්ම 2 ක් ද පවතිනවා. ඒවා නම් 1. නිරි, 2. ඔත්තප්ප යි. මේ සියල්ලම කුසල් බවට පත් වෙනවා. කුසල මූල ධර්ම 3 ක් එකතු වෙනවා ඒවා නම්,

1. අරෝහ	2. අදෝස	3. අමෝහ මේ සියල්ලම නිවන් අවබෝධයට උපනිශ්‍රය වෙනවා

■ කර්ම පටි ධර්ම 3 ක් එකතු වෙනවා

1. අනභිජ්ජා	2. අව්‍යාපාද	3. සම්මා දිට්ඨි

- යුගල ධර්ම 12 ක් ද මෙතන පවතිනවා. ඒවා නම්,
- කාය පස්සදි චිත්ත පස්සද්දි යුගලය
 - කාය ලහුතා චිත්ත ලහුතා යුගලය
 - කාය මුදුතා චිත්ත මුදුතා යුගලය
 - කාය කම්මඤ්ඤතා චිත්ත කම්මඤ්ඤතා යුගලය
 - කාය පාගුඤ්ඤතා චිත්ත පාගුඤ්ඤතා යුගලය
 - කායුප්පකතා චිත්තුප්පකතා යුගලය

සියල්ල 12 යි. මේ සියල්ලම මූලිකව සඳහන් කළ අනුසස් නොලාගන්නට පරිවාර ධර්ම බවට පත්වෙනවා.

එසේම තවත් තිබෙනවා සහි, සම්පජ්ඣද්ද කියන 2 න් සමථ, විපස්සනා කියන 2 න් එග්ගාහ, අවික්ඛේප 2 කන් යන සියල්ල 6 යි. මේ සියල්ලම පියවර එසවීමේදී සනිය සමග එකම කුසල් සිතේ හටගන්න ධර්ම සම්භාරයක්. මේ සියල්ලම කුසල්. මේ සියල්ලෙන්ම අදුරු කාමරයක අලෝකයක් දැල්වුවම අදුරු දුරුවෙන්නාක් මෙන් සමුද්‍රාවාර වශයෙන් නිතර නිතර සිතට නැගී එන උපක්ලේශ නැමති කෙළෙස් අන්ධකාරය නසනවා. මෙම කුසල ධර්ම සම්භාරය එක්කාසු වීම නිසා ඒ මොහොතේදී තදංග වශයෙන් කෙලෙසුන් ඉවත් වෙනවා. තදංග වශයෙන් තමාගේ සිත පිරිසිදු වෙනවා. තදංග වශයෙන් ශෝකය ඉවත් වෙනවා. තදංග වශයෙන් කායික දුකක් නැති වෙනවා. තදංග වශයෙන් මානසික දොම්නසක් නැති වෙනවා. මාර්ග ප්‍රතිලාභයට හේතු උපනිශ්‍රයක්ද ඇතිවුනා වෙනවා. නිර්වාණ ධාතුව ප්‍රත්‍යක්ෂකර ගැනීමට හේතුවක් වාසනාවක් සකස්කර ගන්නා වෙනවා.

මෙසේ ඒ “පියවර ඔසවනවා” කියන සිතිය පැවැත්වීමේදී ස්වල්ප මාත්‍රය පවා තමාට සන්තමනා ආනිසංස ගෙන දෙන සුවිශේෂී භාවනාවක් වෙනවා. පියවර යවනවා. පියවර තබනවා. මේ අකාරයට අනික්කමනයක් පටික්කමනයක් ආලෝකයත් විලෝකයත් සම්මිඤ්ජනයත් සංඝාටිපත්ත විචර ධාරණයත් අසිත පිත කායිත සායිතයත් උච්චාර පස්සාව කම්මයත් ගතේ ධීතේ නිසින්නේ සුත්තේ ජාගරිතේ භාසිතේ තුන්තිභාවේ කියන හැම අවස්ථාවලදී හැම විටම තමාගේ සිතිය දල්වාගෙන මනා සිතියෙන් මනා මනසිකාරයෙන් යුතුව කටයුතු කිරීමේදී කායානුපස්සනා සතිපට්ඨානය එම අවස්ථාවේදී මැනවින් පිහිටනවා. ඒක උපනිබද්ධ ගෝචරය නමින් හැඳින්වෙනවා. උපනිබද්ධ ගෝචරය කියන විට සමයක් ප්‍රඥා 4 ම එකතුවී තිබෙනවා.

- සමයක් ප්‍රඥා කියා හඳුන්වන්නේ 1. සාර්ථක සම්පජ්ඣද්දය, 2. සප්ප්‍රාය සම්පජ්ඣද්දය, 3. ගෝචර සම්පජ්ඣද්දය, 4. අසම්මුල්භ සම්පජ්ඣද්දය යන හතරයි.

■ සාර්ථක සම්පජ්ඣද්දය නම්,

යම්කිසි ක්‍රියාවක් ඒකාන්තයෙන්ම කුසල් නම් ඒක සාර්ථකයි. ඒකාන්තයෙන්ම අකුසල් නම් එය අසාර්ථකයි.

එබැවින් සාර්ථක ආසාර්ථක 2 ක මනාව තීරණය කරගන්න වටහා ගන්න දැනගන්න අවබෝධ කරගන්න. අසාර්ථක දේ අත්හරින සාර්ථක දේ අනුගමනය කරන නුවණ හඳුන්වනවා සාර්ථක සම්පජ්ඣකඤාය නමින් එය සම්පූර්ණ වෙනවා මෙම ඵලඹ සිටි සිතිය නිසා.

■ සප්ප්‍රාය සම්පජ්ඣකඤාය නමින් හඳුන්වන්නේ

යම්කිසි ක්‍රියාවක් ඒකාන්තයෙන්ම තමාට සුදුසු නම් තමාගේ සංවර සීලයට සුදුසු නම් තමාගේ සමාධි සිතට දුසුදු නම් තමාගේ ගුණයට සුදුසු නම් තමාගේ වයසට සුදුසු නම් තමාගේ ප්‍රතිපත්තියට සුදුසු නම් ඒ ක්‍රියාව සිදු කිරීම සප්ප්‍රාය වෙනවා. එය දිගට සිදුකිරීම සුදුසුයි.

යම් ක්‍රියාවක් තමාගේ සීලයට නුසුදුසු නම් තමාගේ ප්‍රතිපත්තියට නුසුදුසු නම් තමාගේ ගුණයට නුසුදුසු නම් තමාගේ යන ගමන් මගට නුසුදුසු නම් එම ක්‍රියාව අසප්ප්‍රායයි. එබැවින් අසප්ප්‍රාය දෙයින් වැළකී සුදුසු වූ සප්ප්‍රාය දෙයම තෝරා ගෙන ක්‍රියා කිරීමේ නුවණට කියනවා සප්ප්‍රාය සම්පජ්ඣකඤාය කියලා. එය සම්පූර්ණ වන්නේ සතියෙන් සිටීම නම් වූ ගෝචරය හේතුකොට ගෙනයි.

■ ගෝචර සම්පජ්ඣකඤාය කියන්නේ,

මුලින්ම සඳහන් කළ අකාරයට ඉදිරියට යාම, ආපසු ඒම ආදී සෑම කටයුත්තකදීම සමථ වශයෙන් හෝ විපස්සනා වශයෙන් හෝ යම්කිසි භාවනා කටයුත්තකදීම සමථ වශයෙන් හෝ විපස්සනා වශයෙන් හෝ යම්කිසි භාවනා මනසිකාරයක් වැඩීම ගෝචර සම්පජ්ඣකඤායයි.

නිතර ගලාබසින ගංගාවක ජලධාරාවක් මෙන් අතරක් නැර සන්නති වශයෙන් පවත්නා වූ මෙම චිත්ත පරම්පරාව නිකරුනේ ගෙවියන්නට නොදී නිශ්චලව ගෙවී යන්නට නොදී යම්කිසි භාවනාවක්, මනසිකාරයක් සිතට නංවාගෙන තැබීම, මෙතැනදී හඳුන්වනු ලබන්නේ ගෝචර සම්පජ්ඣකඤාය නමින්. එය සිදු වෙනවා මෙම සති ගෝචරය මනාව පිහිටා තිබෙන බැවින්.

■ අසම්මුල්හ සම්පජ්ඣද්ඤා කියන්නේ,

අප නිරන්තරයෙන්ම සම්මුතියට අනුවයි, ලෝකය ගැන බලන්නේ. දැකින දේ සම්මුතියෙන් අපි බලන්නේ, අසන්නේ, විඳින්නේ, අප සම්මුතියෙන් විඳින්නේ, කථාකරන්නේ, අප සම්මුතියෙන් ගනුදෙනු කරන්නේ. සම්මුතියෙන් වැඩපල කරන්නේ. සම්මුතිය මත පිහිටාගෙන ගොඩ නගාගන්න මැවීම් හිසයි.

එසේ නමුත් අසම්මුල්හ සම්පජ්ඣද්ඤායෙන් අපි කරන්නේ කුමක්ද. එම සම්මුතිය බිඳ දමා පරමාර්ථය නුවණින් දැකීමයි. දැකිනදේ සම්මුතියෙන් දැක්කත් පරමාර්ථයෙන් අපි මෙහෙහි කළ යුතුයි. විඳින දේ අප සම්මුතියෙන් වින්දනය කළත් පරමාර්ථ වශයෙන් මෙහෙහි කළ යුතුයි. අනිකුත් අරමුණු සියල්ලම පරමාර්ථ වශයෙන් මෙහෙහි කළ යුතුයි.

■ පරමාර්ථ වශයෙන් හඳුන්වනු ලබන්නේ, නාම රූප වශයෙන් බලනවා. ස්කන්ධ වශයෙන් බලනවා. ආයතන වශයෙන් බලනවා. ධාතු වශයෙන් බලනවා. ආයඪී සත්‍ය වශයෙන් බලනවා. අනිත්‍ය වශයෙන් බලනවා. දුක්ඛ වශයෙන් බලනවා. අනාත්ම වශයෙන් බලනවා. මෙම පරමාර්ථයට අනුව නුවණින් විනිවිද දැකීම හඳුන්වනවා අසම්මුල්හ සම්පජ්ඣද්ඤා නමින්.

■ නිදසුනක් වශයෙන් සලකා බලමු.

අපිට වාඩිවෙන්නට ඕනෑ කියලා සිතක් පහළ වෙනවා කියලා අපි සිතමු. වාඩිවෙන්න ඕනෑ කියන සිත පහළ වනවිට චිත්ත ක්‍රියා වායෝ ධාතුව පහළවෙනවා. චිත්තක්‍රියා වායෝ ධාතුව නිසා කායසන්තෝපනය නැමති කාය විඤ්ඤාන්ති රූප පහළ වෙනවා. කාය විඤ්ඤාන්ති රූපයන්ගේ පැතිරීම නිසා යටිකය නැමෙනවා. උඩුකය කෙලින් වෙනවා වාඩිවීමේ ඉරියව්වක් සකස් වෙනවා.

එතන වාඩිවූ කෙනෙක් නැහැ. නාම රූප දෙකක් වාඩිවුනා. ස්කන්ධ 5 ක් වාඩිවුනා. ආයතන 12 ක් වාඩිවුනා. ධාතු 18ක් වාඩිවුනා. සත්‍යක් වාඩිවුනා නේද?.

නැවත නැගීසිටීමට ඕනෑ කියලා සිතක් පහළ වෙනවා. ඒ සිත නාමයක්. එම සිත සමග පහළ වන වෛතසික ධර්ම, නාම ධර්ම. ඒ සිත නිසා ශරීරයෙහි විත්ත සමුට්ඨාන වායෝ ධාතුවක් පහළ වෙනවා. කාය විඤ්ඤත්තිය නිසා නවාගෙන සිටි කකුල් දිග හරිනවා. උඩුකය කෙලින් වෙනවා. ඇටසැකිල්ලක් නැගීටිනවා. මේ ඇටසැකිල්ල කෙලින් සිටෙව්වේ කවුද. නාමයයි රූපයයි දෙක එකතුවෙලයි නැගීටිටුවේ. ස්කන්ධ 5 නැගීටිටා. ආයතන 12 ක් නැගීටිටා. ධාතු 18 ක් නැගීටිටා. පටිච්චසමුප්පාදයක් නැගීටිටා. දුක්ඛ සත්‍යයක් නැගීටිටා හේද?.

මේ වගේ සෑම කටයුත්තකදීම අපි පරමාර්ථයට හරවන්න ඕනෑ. අපේ ඇසට යමක් පෙනෙන විට ඒ පෙනෙනවා කියන්නේ කුමක්ද? වක්ඛු ප්‍රසාදයත් වර්ණ රූපයත් අලෝකයත් මනසිකාරයත් යන මේ හතර එකතුවීමෙන් අපට පෙනීමක් ඇතිවෙනවා හේද?. දැකීමේ කැමැත්ත නිධන් කොට ඇති කර්මයෙන් හටගන්න මහා භූත රූපයන්ගේ ප්‍රසාද ලක්ෂණය නම් වූ වක්ඛුප්‍රසාද ය අභිනව තිබෙනවා. එම ඇසට ලක්වන නිල්, කහ, රතු, සුදු ආදී වශයෙන් පවත්වන්නාවූ වර්ණ රූපයන් උස, දිග, මිටි, සහරැස් අටැසි ආදී වශයෙන් ද සුදුපාට කළුපාට ආදී නානා ආකාරයෙන්ද ඇසට ලක්වන වර්ණ රූපයක් එය වටේට තිබෙනවා. ආලෝකයත්, ඒ සමගම බලන්නට අවශ්‍යයි කියා මනසිකාරයත් පහළ වෙනවා. මේ කරුණු හතර එකතුවීමෙන් ■ වෛතසික ධර්ම (නාම ධර්ම) ■ වර්ණ රූපය (රූපයක්), වක්ඛුප්‍රසාදයත් (රූපයක්) ■ අලෝකයක් (රූපයක්) ■ මනසිකාරය (නාමයක්) වශයෙන් නාමරූප දෙකක් එක්කාසු වීමෙන් රූප දකිනවාහේද?. ඒ දකින්නේ ස්කන්ධ 5 ක්. ඒ දකින්නේ ආයතන 12 ක්. ඒ දකින්නේ ධාතු 18 ක්. ඒ දකින්නේ දුක්ඛ සත්‍යයක්. පටිච්චසමුප්පාදයක් හේද?.

මේ වාගේ එකක් එකක් පාසා තමාගේ යෝනිසෝ මනසිකාරයෙන් යුතුව නොමුලාව මෙනෙහි කරනව නම් ඒ නුවණට කියනවා අසම්මුල සම්පජ්ඤ්ඤය කියලා. අපි මේ සති ගෝචරයෙන් ඉන්නවා නම් මනා සිතියෙන් ඉන්නවා නම් එම උපතිබ්ද්ධි ගෝචර නම් වූ සතිය මනාකොට පිහිටුවා ඉන්නවා නම් ඒ වේලාවේ මෙම සතර සමයයක් ප්‍රඥාව සම්පූර්ණ වෙනවා. සමෘද්ධි වෙනවා. පිරිනවා.

සාමඤ්ඤඵල සූත්‍රයේ මේ සෑම කරුණක් පාසා මෙහෙහි කිරීමට නියම කර තිබෙනවා. එසේ නමුත් මහා සති පටිධාන සූත්‍රයේ සඳහන්ව තිබෙන්නේ ගෝවර සම්පජ්ඤ්ඤාට මුල්තැන දීමයි. “ගෝවර සම්පජ්ඤ්ඤා” නැමැති සතියෙන් මනාව පිහිටුවාගෙන සිටීමේදී ඒ ධර්මතා 4 ම සම්පූර්ණ වෙනවා. නිදසුනක් වශයෙන් අපි සිහියෙන් පියවර ඔසවන විට සති ගෝවරය එතන තිබෙනවා. සති ගෝවරය තිබෙන බැවින් එම එසවීම ඒකාන්තයෙන්ම කුසලයක්, අකුසලයක් නොවේ. එතන සාර්ථක සම්පජ්ඤ්ඤා සම්පූර්ණයි.

සිහියෙන් පියවර එසවීමේදී කලබලයක් නැහැ. වික්ෂිප්ත නැහැ. සංවරයි. එතනදී තමාගේ සීලයට තමාගේ ගුණයට තමාගේ ප්‍රතිපත්තියට තමාගේ චරිතයට සප්ප්‍රායයි. සුදුසුයි. ඒ සප්ප්‍රාය සම්පජ්ඤ්ඤායි. මෙසේ සිහියෙන් පියවර ඔසවන විට තමාගේ සිනේ කිසිම මූලාවක් නැහැ. මේ මමයි ඔසවන්නේ, මම යනවා. මම තබනවා. මම හැරෙනවා, කියන හැඟීමක් නැහැ.

එතනදී තිබෙන්නේ නාම රූප දැකීමේ ඕනෑකම. එතන තිබෙන්නේ ස්කන්ධ පහ ආයතන ද්‍රෝණික ධාතු දහඅට අනිත්‍ය, දුක්ඛ ආන්තම ලක්ෂණ තුන යන මේ වාගේ පරමාර්ථ ධර්ම දැක ගැනීමේ කැමැත්ත. එතනදී තිබෙන ආර්ය සත්‍ය දැක ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයයි. ඊට පෙරහුරුවයි, එම අවස්ථාවේදී පවතින්නේ. එබැවින් එතනදී අසම්මුල්භ සම්පජ්ඤ්ඤායක් පිහිටනවා. එබැවින් පියවර එසවීමේදී පියවර තැබීමේදී අතක් පයක් නැමීමේදී අතක් පයක් දිගහැරීමේදී ඉදිරිය බැලීමේදී සිවුර පෙරවීමේදී (ඇදුම් ඇඳීමේදී) භාජන ගැනීමේදී, ආහාර පාන ආදිය අනුභව කිරීමේදී කෙළ, සෙම, සොටු, මල, මුත්‍ර බැහැර කිරීමේදී, කපා කිරීමේදී නිහඬව සිටීමේදී මේ සෑම ලොකු කුඩා වැඩකටයුත්තකදීම සෑම ඉරියව්වකදීම තමන් සතර සමයයක් ප්‍රඥාවෙන් ගත කලා වෙනවා. කුමක් නිසාද? මෙම සති ගෝවරයේ මනාසේ පිහිටා සිටින බැවින් සතිගෝවරය පිහිටා සිටින විට තමන්ගේ සන්නාහය නිරන්තරයෙන්ම විසුද්ධියට පත්වෙනවා. ඒ වේලාවේ නිවර්ණ එකක්වක් නැහැ. කාමච්ඡන්ද සංඛ්‍යාත නිවර්ණයක් ඒ මොහොතේ නැහැ. ලෝභ සහගත

සිතිවිලි ඒ මොහොතේ නැති බැවින් ඒ මොහොතේ ගැටීමක්, හැපීමක්, නැති බැවින් ව්‍යාපාද නිවරණයක් ඇති වන්නේ නැහැ. ඒ මොහොතේදී එම සිතියන් සමග නොසන්සුන් බවක් නැති බැවින් උද්ධවිචක්කුවිච නිවරණයක් ඒ මොහොතේ ඇති වන්නේ නැහැ.

එබැවින් ඒ මොහොතේදී එම නිවරණ උපක්ලේශයන්ගෙන් තොරවූ ඉතාම ශාන්ත සිතක් ඇති කෙනෙක් බවට පත්වෙනවා. එපමණක් නොව ඒ මොහොතේදී තමාගේ සන්තානයේ ආශ්‍රව, ඕස, යෝග, නිවරණ, ග්‍රන්ථ, පරාමාස, උපාදාන ආදී නොයෙක් නම් වලින් හඳුන්වන උපක්ලේශ බිංදුමාත්‍රයක්වත් සමුද්‍රාවාර වශයෙන් සිතේ හට ගන්නේ නැහැ. එය විෂ්කම්භන වශයෙන් සිත පිරිසිදු වීමට උපකාරී වෙනවා. කවර හෝ අවස්ථාකදී තමාගේ සන්තානයේ උපචාර සමාධිය ඉක්මවා අප්‍රපණා සමාධිය බවට පත්වීමට අවස්ථාවක් ද ලැබෙනවා. මෙසේ සිතිය දියුණු කිරීමේ හේතුවෙන් තමන්ට ධ්‍යාන උපදවා ගැනීමට හැකිවෙනවා. මෙසේ සමුච්ඡේද වශයෙන් කෙලෙසුන්ගෙන් මිදීමට සිත පිරිසිදු වීමට උපනිශ්‍රය වෙනවා. ඒ කුමක් නිසාද? මුලින් සඳහන් කළ ආකාරයට මෙහෙති කරන සිතිවිල්ලක් පාසා කුසල ජවන් විටියක් පාසා පරෝපණ්ණාස කුසල ධර්ම තුලින් බෝධි පාක්ෂික ධර්මය වැඩෙන බැවින් කචදාහරි මේ දුක් රාශියෙන් එතෙර වී ලැබෙන මෙම ක්ලේශ රාශියෙන් අතමිදී ලැබෙන අසංඛන ධාතු සංඛ්‍යාන අමාමන නිවන සාක්ෂාත්වන අවස්ථාවක් ලැබෙන, අප විසින් අසංඛ්‍ය වාරයක් භාවනා වඩලානම් මාර්ග ඵල නමින් ලබන්නේ මේ මෙහෙති කරන මොහොතත් එම අසංඛ්‍යයෙන් එකක් වෙනවා. මෙසේ සන්තානං විසුද්ධියා යනුවෙන් වදාළ අතිපරිශුද්ධියට පැමිණීමට හේතුවන ආනිශංසයකට තමන් නිමිකාරයෙක් වෙනවා නේද?

සෝක පරිද්ධවානං සමතික්කමාය කියන මේ අකාරයට තමාගේ සිතේ මනා සිතිය සති ගෝචරය උපනිබද්ධ ගෝචරය වර්ධනය වීම නිසා උපක්ලේශයන්ගෙන් අත් වීම නිසා ශෝච විය යුතු අරමුණේද ශෝක නොවී ඉන්නට හැකි වෙනවා. ඥාති ව්‍යසනායේදී හෝග ව්‍යසනායේදී රෝග ව්‍යසනායේදී දිට්ඨි ව්‍යසනායේදී සීල ව්‍යසනායේදී ආදී මොනගම් විපත්තියකදී උනත් කම්පාවක් නැතිව ශෝක වන්නේ නැතිව මනා සිතියෙන් යුතුව කටයුතු කරන්නට ඒ හැම මොහොතකදීම ලැබෙනවා. මේ සතිපට්ඨාන භාවනාවේ තිබෙන ආනිසංසයි.

තාවකාලික වූවත් සඳාකාලික නිස්ශෝකී බවට පත්වීමට එය උපනිශ්‍රය වෙනවා, පරිද්දවෘතන කියන හැඟීම් වැළපීම් සිදුවන වාර අනන්ත තිබෙනවා. සමාන්‍ය ජනතාව සුළුදේට පවා හඬා වැළපෙනවා. නිස අත ගහගෙන අඬනවා. පෙරළි පෙරළි අඬනවා. නිසේ අත ගසමින් හඬා වැළපෙනවා. මේ වාගේ හැඟීම් වැළපීම් සුලභව දක්නට ලැබෙනවා.

එසේ නමුත් සති ගෝචරය උපනිබද්ධ ගෝචරය මනාව පුරුදු කර ගන්නාම එවැනි හඬන වැළපෙන අරමුණකදී හඬන්නේ වැළපෙන්නේ නැතිව සිටීමේ ශක්තිය ඇතිවෙනවා. එම ආනිසංස අපට ලැබෙනවා.

දුක්ඛ දෝමනස්සානං අත්ථගමාය කියන්නේ අපේ ශාරීරික වශයෙන් ඇති වෙන ඉවසිය නොහැකි තරම් අසීමිත දුක්ඛ වේදනාවන් ඇතිවෙනවා. ඇස් රෝග, කන් රෝග, දත් රෝග ආදී අනේක රෝගාබාධයන් නිසා බාහිර උපද්‍රවයන් නිසා කායික වශයෙන් දුක්වේදනා විඳින්නට සිදුවෙනවා. පීනිමල්ල ස්වාමීන් වහන්සේට වාගේ. එම පීනිමල්ල ස්වාමීන් වහන්සේ රටවල් ගණනාවක කොඩි ඔසවාගෙන ආව මල්ලව පොරකරුවෙක්. මෙතුමා අපේ ලංකාවටත් ආවා. ලංකාවට පැමිණ තමන්ගේ ක්‍රීඩාවන් දක්වමින් එක්තරා අවස්ථාවක විවීයක ගමන් කරද්දී අහන්නට ලැබුණා බුදු බණ පදයක්.

නතුම්භාක වර්ගයේ සූත්‍ර පාඨයක්

රූපං භික්ඛවේ නතුම්භාකං තං පජ්ඣට්ඨි තංචෝ
පභීනං දීගරතතං භිතාය සුඛාය භවිස්සති
වේදනා භික්ඛවේ නතුම්භාකං
සංඛාරා භික්ඛවේ නතුම්භාකං
විඤ්ඤාණං භික්ඛවේ නතුම්භාකං තං පජ්ඣට්ඨි තංචෝ
පභීනං දීඝරත්තං භිතාය සුඛාය භවිස්සති

මෙම නතුම්භක වර්ගයේ සූත්‍ර පාඨයක් මෙතුමාට අසන්න ලැබුණා. මහණෙනි, රූපය තමාගේ නොවෙයි. රූපය අත්හැරීම නිසා ඔබලාට බොහෝ කලක් හිත සුව පිණිස හේතු වෙනවා. මහණෙනි, වේදනාව සංඥාව, සංඛාර, විඤාන යන මේ සියල්ල තමාගේ නොවෙයි. ඒවා අත්හරිවී. එය අත් හැරීමෙන් දීර්ඝ කාලයක් ඔබලාට හිත සුව පිණිස හේතු වෙනවා කියා මෙතුමාට දිනක් අසන්නට ලැබුණා.

පෙර සසරේදී කරන ලද පිං ඇති මෙම පිතිමල්ල තුමා එයින් සංවේගයටත් ප්‍රසාදයටත් පත්වී බුදු සසුනේ පැවිදි වුණා. අවුරුදු 5 ක්ම ගුරු ඇසුරේ උගතමනා ධර්මය හදාරා ඉන් පසුව භාවනා කමටහන් ඉගෙන ගෙන තවත් හික්ෂුන් වහන්සේලා 30 නමක් ද සමග ආරණ්‍ය ගතවී භාවනා කරන්නට පටන්ගන්නා. එම පිතිමල්ල ස්වාමීන් වහන්සේ බලවත් අධීෂ්ඨානයෙන් යුතුව නිදාගන්නේද නැතිව රාත්‍රී කාලය පවා අවදියෙන්ම භාවනා කළා. ධූතාංග සමාදන්වී භාවනාවේ යෙදුනා. රාත්‍රී කාලයේදී දෙපයින් සක්මන් කරලා අපහසු වෙනකොට කකුල් වල තුවාල හැදිලා කකුල් පුපුරලා ලේ ගලන වේලාවේ දහගාමින් උන්වහන්සේ සක්මන් භාවනාවේ යෙදුනා.

සැබැවින්ම උන්වහන්සේ දණ ගාමින් සක්මන් කරද්දී රාත්‍රී කාලයේ එක්තරා වැද්දක් දඩයමේ ගොස් කිසි ගොදුරක් සොයා ගන්න නැතිව කළුවරේ සක්මන් කරන මේ ස්වාමීන් වහන්සේගේ ඡායාව දැක සිවුපාවෙක් වෙන්න ඇති කියලා හිතාගෙන මේ වැද්දා නපුරු අයුධයකින් දමා ගැසුවා. ස්වාමීන් වහන්සේගේ සිරුර එක් පැත්තකින් පසා කරගෙන විනිවිද ගියා. ඒ ආයුධය මේ වැද්දා ළඟට ආවමයි දැනගත්තේ සිවුපාවෙක් නොවෙයි සිල්වත් ස්වාමීන් වහන්සේ¹⁶ කෙනෙක් හේද කියලා. මේ ස්වාමීන් වහන්සේ හැඬුවේ නැහැ. වැළපුනේ නැහැ. කෙදිරිගැවේ නැහැ. වැද්දාට දොස් කීවේ නැහැ. උන්වහන්සේ වැද්දාට කථා කරලා කිව්වා පිංවන බය වෙන්න එපා. මං හික්ෂුන් වහන්සේ නමක්. පිංවන කරුණාකරලා මේ ආයුධය ගලවලා දෙපැත්තේ තියෙන තුවාල සිදුරුවලට තණකොළ වලින් ආවරණය කරන්න කිවුවා. මුඛි දෙකක් ගහන්න කිවුවා ලේ ගලනවාට.

මේ වැද්දා කම්පා වුණා. ඔහු වැඳ වැටී සමාව අරගෙන මේ ආයුධය ගලවලා පිදුරු වලින් දෙපැත්තේ ලේ ගලන සිදුරු දෙක වැසුවා. ස්වාමීන් වහන්සේ වාඩිකරලා තියන්න කියලා වැද්දාට කිවුවා. ඔහු එසේ කළා. මේ ස්වාමීන් වහන්සේ එම දැඩි වේදනාව ශරීරයේ විනිවිද ගිය වේදනාව උන්වහන්සේ දුරාගන්නට සමර්ථ වුණා. අර සති ගෝචරය නිසා උන්වහන්සේට එම කායික වේදනාව ඉවසා ගන්න දුරාගන්න හැකිවුණා. මනා සිහියෙන් සිටි නිසා එම දුරුණු මාරාන්තික වේදනාව අනුපස්සනා කළා. වේදනාවම අනුපස්සනා කරමින්ම උන්වහන්සේට හැකිවුණා අළුයම කාලයේ වන විට සියලු

කෙළෙසුන් ජයගෙන අරඟන් වශයෙන් අමාමන නිවන අවබෝධ කරගන්නට උන්වහන්සේ ඒ මොහොතේ ම පිරිනිවන් පා වාදාළා.

මේ වගේ කායික වශයෙන් ඇතිවන දැඩි වේදනාවක් පවා මේ සති ගෝචර උපනිබද්ධ ගෝචරය පුරුදු කිරීමෙන් ජයගන්නට හැකිවීම එහි ආනිසංසයි.

ඒ වගේම මානසික දොමිනස් වේදනා මොනතරම් විදින්නට ලැබෙනවාද? පෙර සසරෙන් අනන්ත ජාතිවල අපි මානසික වශයෙන් දුක් වින්දනය කළා. ඒ වාගේ සීමාවක් කෙළවරක් පරතෙරක් නැහැ. ඒ මානසික දුක් වේදනාවන් සංසිඳුවීමට මේ සති ගෝචර උපනිබද්ධ ගෝචරය කායානු පස්සනා සතිපට්ඨානය, වේදනානු පස්සනා සතිපට්ඨානය විත්තානුපස්සනා සතිපට්ඨානය, ධම්මානු පස්සනා සතිපට්ඨානය අභිශයින්ම උපකාරී වෙනවා. එබැවින් භාග්‍යවත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ උපදෙස් පරිද්දෙන් මෙම දෝමනස්ස වේදනාව සන්සිඳුවීමට මීට වඩා වෙන ඕෟෂධයක් ලෝකේ කොහේවත් නැහැ.

මහා ප්‍රජාපති ගෝතමී මහරහතන් තෙරණින් වහන්සේ පිරිනිවන් පාන්න වඩින වේලාවේ, භාග්‍යවත් බුදුරජාණන් වහන්සේද දොර කොටුව දක්වා පසු ගමන් වැඩියා. උන්වහන්සේ මහා සංඝයා අමතා වදාළා. මහණෙනි, ආශ්වයඝීයි, මහණෙනි ආශ්වයඝීයි තමන්ගේ මෂණියන් පිරිනිවන් පානවා කියලා තථාගතයන් වහන්සේට දොමිනසක් නැහැ. මහණෙනි ඒ කුමක් නිසාද මහණෙනි, මා විසින් අවබෝධ කරගන්නා ලද ධර්ම ධාතුචේ ආනුභාවයයි කියා උන්වහන්සේ සංඝයාට වදාළ.

ඒ වාගේ මනා සතිය, මනා ස්මෘතිය පුරුදු කර ගැනීම නිසා ඒ වාගේ දොමිනස් විය යුතු අරමුණේදී පවා දොමිනස් නොවී වාසය කිරීමේ ශක්තියක් ලැබෙනවා. මෙය විශේෂ ආනිසංසයක්. මේ අකාරයට ප්‍රභාණය කිරීමෙන් ලැබෙන ආනිසංස 4 ක් මෙතන තිබෙනවා. එසේම සම්ප්‍රාප්ත ආනිසංස 3 තිබෙනවා. ඒවා නම්,

1. සත්වයන්ගේ විඳුද්ධිය
2. න්‍යාය සංඛ්‍යාත මාර්ගයට බැස ගැනීම
3. නිර්වාන අවබෝධ කරගැනීම

මේ කරුණු තුන නම් පැමිණිය යුතු ආනිසංසයි.

අත්හැරිය යුතු ආනිසංස හතර නම් සොකපරිද්දවානං කියන 2 යි. දුක්ඛ ද්‍රෝමනස්ස කියල 2 යි. සියල්ල 4 යි. මේවා ඉක්මවා යාමයි.

මේ අතරින් පැමිණිය යුතු ආනිසංස 3 කි. අනිච්චාදියෙන්ම සිදුවෙනවා. තමාගේ ආත්ම සන්තානය විසුද්ධියට යන්න යන්න පිරිසිදු වෙන්න වෙන්න න්‍යාය සංඛ්‍යාත මාර්ගය සමීප වෙනවා. එසේම මාර්ගයට පැමිණීම නිසා ඒ අසංඛ්‍යාත ධාතු සංඛ්‍යාත අමාමහ නිවන සාක්ෂාත් වෙනවා.

එබැවින් භාග්‍යවත් සමමා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් වදාළ මෙම සත්තමහා ආනිසංස ලැබීමට පුළුවන්, ප්‍රතිපත්තියක් වෙනවා. මෙම සතිය දියුණු කිරීම ප්‍රගුණ කිරීම, වැඩිම එබැවින් එය අරමුණු කිරීම් වශයෙන් ස්කන්ධ පහ හතරට බෙදල.

1. කායානුපස්සනා	2. වේදනානුපස්සනා
3. චිත්තානුපස්සනා	4. ධම්මානුපස්සනා

නමින් පහදා වදාළා. අතීත බුද්ධසාසන වලත් සතිපට්ඨාන 4 මයි. ඊට වඩා වැඩි නැහැ. අනාගත බුද්ධ සාසනවලත් සතිපට්ඨාන 4 ක් මිස ඊට වඩා නැහැ. අඬුත් නැහැ. එයට හේතු රඟියක්ම තිබෙනවා. එයින් රූපකාය සම්බන්ධ ආධ්‍යාත්මික හෝ බාහිර හෝ රූපයක් අරමුණු කරගෙන වඩනු ලබන සතිපට්ඨානය කායානුපස්සානු සතිපට්ඨානයයි. ආධ්‍යාත්මික හෝ බාහිර හෝ සිත අරමුණු කරගෙන වඩන (විඤ්ඤානස්ඛන්ධය) අරමුණු කරගෙන වඩන සතිය චිත්තානුපස්සනා සතිපට්ඨානයයි. ආධ්‍යාත්මික හෝ බාහිර හෝ සඤ්ඤාස්ඛන්ධ සහ සංඛාරස්ඛන්ධ දෙකට අයත් වන වෛතසික ධර්මයන් සම්බන්ධ අරමුණු කරගෙන වඩන සතිපට්ඨානය ධම්මානුපස්සනා සතිපට්ඨානයයි. ඒවා අරමුණු 4 ක් වුනාට ධර්මනා වශයෙන් එකයි. ඒ ධර්මනාව නමින් හඳුන්වන්නේ සතියයි. සතිය මනාව පිහිටුවා ගැනීමයි. අරමුණු වශයෙන් විවිධ වුනත් වැඩිය යුතු ධර්ම එකයි තියෙන්නේ. එය සතියයි. සතිය පමණක් නොව සමයයක් ප්‍රඥාව සමග එකතු වූ සති සම්පජ්ඤ්ඤය යි එම සති සම්පජ්ඤ්ඤ වැඩිමයි මෙතන සතිපට්ඨාන භාවනාව නමින් ලොව්තුරා සමමා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ විසින් දේශනා කළේ.

එක් දිනක් බුදුරජාණන් වහන්සේ හිඳසුනක් වශයෙන් දේශනා කළා. “ගෝවථේ භික්ඛවේ වරට සකේ ජේත්තිකේ විසයේ,” මහණෙනි, තමාගේ පියා සතු ගොදුරු බිමේ හැසිරෙන්නවා. ගෝවථේ භික්ඛවේ වරට සකේ ජේත්තිකේ විසයේ නලබිහතිමාරෝඞිතාරං නලබිහතිමාරෝ ආරම්මණං මහණෙනි, තමා පියා සතු ගොදුරු බිමේ හැසිරෙනවා නම්, කෙළෙස් මාරයාට සිදුරක් නොපෙනෙයි. කෙළෙස් මාරයාට අරමුණක් නොපෙනෙයි.

හිඳසුනක් වශයෙන් සිදුවූ දෙයක් මෙන් උපමා කතාවක් දේශනා කළා. කැටකිරිල්ලක් තොරණක් අග ඉර අවිච්චි තපිමින් සිටිද්දී සකුණග්ගී කියන කුරුළු උකුස්සෙක් වේගයෙන් ආවා. මෙම කැට කිරිල්ල දුර්වල කුඩා සතෙක් නිසා මෙම සකුණග්ගී කියන කුරුළු උකුස්සාට අසුවුණා. ඉන්පසුව අර කැටකිරිල්ල භීතියටත් දුකටත් පත්ව කියා සිටියා. අහෝ මගේම වරද මගේ අවාසනාව, මගේම අන්වැරැද්ද, මම අද මගේ පියා සතු ඉඩමේ සිටියා නම් මට මේ සතුරාගෙන් උපද්‍රවය සිදු වන්නේ නැහැ. මේ සතුරාට හසුවන්නේ නැහැ කියලා ඇඬුවා. ඒ වෙලාවේ අර සකුණග්ගී කියන උකුස්සා ඇසුවා තමාගේ පියා සතු ඉඩම කොහේද නියෙන්නේ... කැට කිරිල්ල උන්නර දන්නා මගේ පියා සතු ඉඩම නියෙන්නේ ලියද්දේ හිඟාන හී කැට අතරයි කිව්වා.

මේ සකුණග්ගී කුරුළු උකුස්සා කිව්වා, එහෙමනම් එතනට ගිහින් බලන්න. එතනදී වුනත් මගෙන් නිදහසක් නැති බව තේරුම් ගන්න කියලා. මේ කුඩා කිරිල්ලි නිදහස් කළා. නිදහස් වූ කැට කිරිල්ලි කුඹුරේ ලියද්දේ විශ්ලී ගිය මැටි කැටයක් උඩ වාඩිවෙලා අභියෝගයක් කළා. උකුස්සා, දැන් ඉතින් රජා වගේ එන්න. දැන් මාව අල්ලගන්න හැකිද බලන්න කිව්වා. මේ සකුණග්ගී කියන උකුස්සා තමාගේ මාන්නයෙන් උඩගු වෙලා අහසේ තුන් හතර වාරයක් වේගයෙන් පියාසර කරලා ඊතලයක වේගයෙන් අර කැටකිරිල්ලි සිටි තැනට පාත් වුනා. කැටකිරිල්ලි දන්නවා දැන් සතුරා තමා අල්ලාගන්න සමීපයි කියලා. ඒ නිසා අර කුඹුරේ සීසාලා මතු වූ හී කැටය (පස් කැටය) යටට රිංගා ගත්තා. ඒ වෙලාවේ අර වේගයෙන් ආ උකුස්සා තමාගේ වේගය පාලනය කරගත නොහැකිව අර මැටිකැටියේ පසුව වැදී පැලී එතනම මැරී වැටුණා. කැටකිරිල්ල එළියට ඇවිත් ප්‍රීති වාක්‍යයක් කිව්වා. මම මගේ පියා සතු ඉඩමේ සිටි බැවින් සතුරාගෙන් ජය ගන්නා කියලා සතුටු වුණා.

මෙම කනාව උපමාවක් වශයෙන් නිදර්ශනයක් වශයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ වදාළා. යම් කෙනෙක් සතියෙන් තොරව සිටින සෑම අවස්ථාවකදීම, කෙළෙස් මාරයා හට සිදුරක් පේනවා. කෙළෙස් මාරයාට අරමුණක් ලැබෙනවා. අර කැට කිරිල්ල තොරණ ළඟට ගොස් අවිච්චි නිසින සිටින නිසා තමාගේ පියා සතු ඉඩමෙන් බැහැරව සිටිය නිසා කුරුළු උකුස්සාට අනුවුණා. එසේ නමුත් එම කැටකිරිල්ල දෙවන වතාවේදී තමාගේ පියා සතු ඉඩමේ නතර වී සිටි වෙලාවේ සතුරා පරදවා ජය ගන්නට සමත් වුණා. යමෙක් ඒ වාගේ මනා සිතියෙන් සති ගෝචරයෙන් සිටිනවා නම් ඒ වෙලාවේ කෙළෙස් මරුට සිදුරක් නොපෙනී යනවා. කෙළෙස් මරුට අරමුණක් නොපෙනී යනවා.

එබැවින් පියා සතු ගොදුරු බිමේ හැසිරෙනවා නම් කෙළෙස් මාරයාට සිදුරක් ලැබෙන්නේ නෑ. ඇතුල්වෙන්නට, මාරයාට අරමුණක් ලැබෙන්නේ නෑ. ඩැහැගන්නට, එබැවින් සතියෙන් සිටින සෑම විටම තමන් ආරක්ෂා සහිතව වාසය කළා වෙනවා.

රහනන් වහන්සේලාට තිබෙනවා ආයුෂී වංශ 10 ක්, එයින් 3 වන එක තමයි, එකාරක්ඛො. එක ආරක්ෂාවක් ඇතිව වාසය කරනවා. එක මුරකාරයෙක් ඇතිව වාසය කරනවා. එළඹ සිටි සිතියෙන් යුතුව වාසය කරනවා.

එබැවින් සසර දුකෙන් අත්මිදී කෙළෙසුන් ජයගෙන මගඵල නිවන් සුවයෙන් සැනුසෙනු පිණිස සසුන් ගතවූ කුලදුරුවන් විසින්ද සියළුම ගිහි පැවිදි දෙපක්ෂය විසින්ම තමාගේ ආරක්ෂාව තමා විසින් නිරතුරුව සකසා ගන්නට ඕනෑ.

අප විසින් නොයෙක් අන්තරාය නිවාරණය කරගන්නට පිරිත් කියා ගන්නවා. අනුන්ට පිරිත් නූල් දෙනවා. අනුන්ට පිරිත් පැන් වලින් සෙත් වඩනවා. පිරිත් කියමින් අන් අයට ආරක්ෂාව සලසනවා. එසේ නමුත් අනුන් කරන ආරක්ෂාවට වඩා තමන් විසින් කරගන්න ආරක්ෂාව අතිශයින්ම ප්‍රයෝජනවත් වෙනවා. අනුන්ගෙන් ලැබෙන ආරක්ෂාව තාවකාලික වෙන්න පුළුවන්. තමා ලබන ආරක්ෂාව සඳාකාලික වෙනවා. තමා ලබන ආරක්ෂාව පිරිත් වලින්වත්, පිරිත් නූල් වලින් වත්, පිරිත් සප්තධායනෙන්වත් නොවෙයි ලැබිය හැකි වන්නේ. එවැනි ආරක්ෂාවන් ලැබීම එක්තරා සහන අධාරයක් වෙනවා. තාවකාලික වූ අධාරයක් වෙනවා.

නියම ආරක්ෂාව නම් තමාගේ සන්නාහයේ මෙම “සතිය” පුරුදු කර ගැනීමෙන් ලැබෙන සදාකාලික ආරක්ෂාවයි. සතිය මනාව පිහිටා තිබෙනවා නම් යක්ෂයෙක්, භූතයෙක්, ප්‍රේතයෙක්, කුම්භාණ්ඩයෙක් ආවත් බය වෙන්නේ නැහැ. කම්පනය වෙන්නේ නැහැ. තැති ගන්නේ නැහැ. නිගැස්සෙන්නේ නැහැ. වික්ෂිප්ත වෙන්නේ නෑ. දිව්‍ය සමාන අරමුණක් ආවත් ඇලෙන්නේ නෑ. මුසපත් වෙන්නේ නෑ, මුලා වෙන්නේ නෑ. මොනතරම් භයානක අරමුණක් ආවත් හිතේ දොම්නසක්, ව්‍යාපාදයක්, ක්‍රෝධයක් ඇති වන්නේ නෑ. ආරක්ෂාව තමා ළඟ තියෙනවා. එබැවින් “ධම්මෝ භවේ රක්ඛති ධම්මචාරී” කියා වදාළේ සිහියෙන් වාසය කිරීමයි. සිහියෙන් යුතුව වාසය කරන තමා ධර්මයේ පිහිටා සිටියා වෙනවා. මෙම සතිය නැමැති ධර්මය නිසා සර්වාකාරයෙන් තමාට ආරක්ෂාව ලැබෙනවා. මොලොව වශයෙන්ම පමණක් නොව සංසාරික වශයෙන් සංසාර දුක්ඛ රාශීන්ගෙන්ද ආරක්ෂාව සැලසෙනවා. සතර අපා දුකින් ආරක්ෂාව සැලසෙනවා මනුෂ්‍ය දුර්භාග්‍ය දුකෙන් ආරක්ෂාව සැලසෙනවා. එසේ නමුත් එම සංසාර ගමනේදී අපමන දුක්ඛ ධර්මයන්ට මුහුණ පාන්නට සිදු වන බැවින් පරම ආරක්ෂාව වන ශාන්ති ලක්ෂණ නිර්වාණ ධාතුව අවබෝධ වන්නේ මෙම සතිය පුරුදු කර ගැනීම නිසයි. එබැවින් ලොව පහළවූනාක් අනන්ත අපරිමාන බුදු, පසේ බුදු, මහරහතන්වහන්සේලා විසින් පුරුදු කරගන්නා වූ

- ආත්ම විශුද්ධිය පිණිස පුරුදුකරගන්නා වූ ශෝක පරිදේව සන්සිඳුවීම පිණිස පුරුදු කරගන්නා වූ
- ආයුෂී මාර්ගයක බැස ගැනීමට පුරුදු කරගන්නා වූ
- අසංඛත ධාතු අමා මහ නිවණ අවබෝධ කර ගැනීම සඳහා පුරුදු කරගන්නා වූ කායානුපස්සනා, වේදනානු පස්සනා, චිත්තානු පස්සනා, ධම්මානු පස්සනා යන සතර සතිපට්ඨානයන් අපි වඩන්නට, ප්‍රගුණ කරන්නට, දියුණු කරන්නට දැඩිසේ අධීක්ෂා කර ගනිමු.

භාවනා වැඩිමේදී සීතල ගණන් නොගෙන, උණුසුම ගණන් නොගෙන, මැසි මදුරු පීඩා ගණන් නොගෙන, අවු වැසි, සුළං, විසකුරු සතුන්ගෙන් වන පීඩා ගණන් නොගෙන, වෙනත් වෙනත් අපහසුතා ශාරීරික වේදනා දුක් පීඩා ගණන් නොගෙන, ඒ භාවනාව සම්බන්ධයෙන් තමා ගනු ලබන උත්සාහය තමා ගනු ලබන ව්‍යායාමය, තමා ගනු ලබන පරිශ්‍රමය ඒකාන්තයෙන් මුලින් සඳහන් කළ සත්ත මහා ආනිසංසයන් ප්‍රතිලාභ කර ගැනීමට හේතුවන, බුද්ධාදී මහෝත්තමයන් වහන්සේලා

ගමන්ගත් ඒකායන මාර්ගය වන, ඉතාම වටිනා භාවනා මනසිකාරයක යෙදීමක්, ප්‍රතිපත්තියක යෙදීමක්, ධර්මයක හැසිරීමක් වන බැවින් වඩ වඩාත් උනන්දුවෙන්, වඩ වඩාත් උද්යෝගයෙන් යුතුව මෙම සතිපට්ඨාන භාවනාවන්හි යෙදෙන්නට ඕනෑ.

එසේ සතියෙන් සම්ප්‍රජ්ඣකඳයෙන් යුතුව සතිපට්ඨාන වැඩෙන සේ භාවනාවන් හි යෙදෙන මොහොතක් පාසාම නමා ගන්න හෙලන හුස්ම රැල්ලක් පාසා, තබන පියවරක් පාසා, ගතවන දවසක් පැයන් විනාඩියක් තප්පරයක් විත්තකෂණයක් පාසාම අපි සංසාර උකට නොව, නිර්භය දිසාව නම් වූ අමාමහ නිවන දෙසට ගමන් කරනවා වෙනවා.

භාවනා වැඩීමේදී හික්ෂුන් වහන්සේලා වශයෙන් හෝ ගිහි පිංවතුන් වශයෙන් හෝ එසේ භාවනා ගුණයක පිහිටා යම් කෙනෙකුගේ සිව්පසයක් පරිහරණය කරනවා නම් ඒ සිව්පසය පිරිනමන සැමට එම කුසලය මහත් ඵල වෙනවා මහානිසංස වෙනවා.

යම් යෝගාවචරයෙක් සතිපට්ඨාන වඩමින් එම කාලය තුළ යම්කෙනෙකුගේ ආහාරයක් අනුභව කරනවා නම්, පැන් ටිකක් පානය කරනවා නම්, සිවුරක්, ඇඳුමක් පරිහරණය කරනවා නම්, ආසනයක් පරිහරණය කරනවා නම් ඒවා පරිත්‍යාග කළ සෑම දෙනාටම ඒ පින ඒකාන්තයෙන් ලොව්තුරු සුව ලැබීමට මහත්ඵල මහානිසංස වෙනවා පමණක් නොව එසේ ගුණ පිළිවෙත් පුරන සැමටත්, ගතවන විනාඩියක් විත්තකෂණයක් පාසාම ආත්ම විශුද්ධිය සලසාගෙන ධ්‍යාන, අභිඤ්ඤා, විදුර්ගනා, සමාධි, සමාපජ්ති, මාර්ගඵල පිළිවෙලින් සියළු සසර දුක් කෙළවර කොට ලැබෙන අසංඛත ධාතු සංඛ්‍යාත අග්‍ර අමාමහ නිර්වාණ ධාතුව සුවසේ අවබෝධ කරගන්නට ලැබෙනවා.

ලොව්තුරා සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේ මහත් කරුණාවෙන් වදාළ උපදේශයට අනුව,

**යෝ ඉමස්මිං ධම්ම විනයේ අප්පමත්තෝ විහෙස්සති
පහාය ජාති සංසාරං දුක්ඛස්සන්තං කර්ස්සති,**

යම් කෙනෙක් මෙම සම්බුද්ධ ශාසනයෙහි අප්‍රමාදව, උට්ඨාන වීර්යයෙන් යුතුව ප්‍රතිපත්තීන්හි යෙදෙනවා නම්, ජාතිසංසාරය ගෙවාදමා දුක් කෙළවර කිරීම නම් වූ අමා මහ නිවණ අවබෝධ කර ගන්නවා කියා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සහතික කොට වදාළා. එබැවින්, අපේ මෙම ප්‍රතිපත්තිය අපේ මෙම උත්සහය අපේ මෙම ව්‍යායමය කිසිසේත් හවසම්පත් සඳහා නොව බුදු, පසේබුදු, මහරහතන් වහන්සේලා අවබෝධ කළා වූ අසංඛත, ධාතු සංඛ්‍යාත අමා මහ නිවන් සුව පිණිසම හේතුවේවා. ඒ සඳහා ඉදිරියටම යාමට අප සැමට ශක්ති බලය, ධේර්ය, ආරක්‍ෂාව, ආශීර්වාදය, රත්නත්‍රයානුභාවයෙන් ලැබේවා !

මෙතෙක් වේලා තුන්සිත පහදවාගෙන බුදු සසුනේ චිර ජීවනයත්, චතුරාර්ය සත්‍යවබෝධයත් නිමිතිකරගෙන සිදුකරගත් මෙම ධර්මදානමය කුසලානිසංස බලයෙන් හා රත්නත්‍රයේ සුවිසි මහා ගුණාණුභාව බලයෙන් ද, දිව්‍ය රාජ මණ්ඩලයේ රැකවරණින් හා කල‍්‍යාණ මිත්‍රයන්ගේ ආශීර්වාද බලයෙන් මෙම ධර්ම ශ්‍රවණය කළ මහත්වරු, මවුචරු, දෑදරුවන්, සැමටත් ඉහාත්ම වශයෙන් සකලාන්තරාය සර්වෝපද්‍රවයන් නිවාරණය වේවා. ආරක්‍ෂාව සෙත ශාන්තිය ඇතිව ගතවර්ෂාධික කාලයක් දීර්ඝායු ලැබේවා. තබන පියවරක් පාසා සුවිසි මහා ගුණයේ අසීමිත ආරක්‍ෂාව ලැබේවා. සෑම කල්හිම ධර්ම මනසිකාරයෙන් යුතුව සතියෙන් සමාධියෙන් යුතුව හවනා ගුණ වැඩේවා. සැපසේ නින්ද යත්වා. සැපසේ අවදිවේවා. නපුරු සිහින නොපෙනේවා. දෙවියන්ට ප්‍රියවේවා. දෙවියන්ගේ දැනැමි ආරක්‍ෂාව නිරතුරුව ලැබේවා. රජුන්ගෙන්, සතුරන්ගෙන්, ගින්නෙන්, ජලයෙන්, වස විෂවලින්, අවි ආයුධ වලින්, මනුෂ්‍යයන්ගෙන්, අමුනුෂ්‍යයන්ගෙන් තිරිසන්ගත සතුන්ගෙන් සිහිනයකින්වත් බියක් අන්තරාවක් කිසි ලෙසක නොම වේවා. කායික මානසික පීඩාවක් නොමවී කායික මානසික සැතසිල්ල වැඩිදියුණු වේවා. නිත්‍ය සීල, උපෝසථ සීල, සිව්බඹ විහරණ, සතර සංග්‍රහ වස්තු, දස පාරමි වැනි බෝසත් ගුණයන්ගෙන් තව තවත් දියුණු වේවා. නොමග යන ජනතාවට මෙන් කරුණාවෙන් සුගතිමග, දහම් මග, නිවන් මග පෙන්වා දීමේ පුණ්‍ය සෘද්ධිය ලැබේවා. ගුණ නුවණින් ධන ධාන්‍යයෙන් යස ඉසුරින් හව හෝග සම්පත්තියෙන් ආයු වර්ණ, සැප, බල, ප්‍රඥාවෙන් පෙරපස වැඩෙන සඳු මඬලක් මෙන් දිනෙන් දින දියුණු වේවා !

වින්නා මානිකාරත්නයකින් හද සටයකින්, කල්ප
 වාක්‍ෂයකින් මෙන් සිතු පැතු සමයක් ප්‍රාර්ථනා ඉෂ්ට සිද්ධි වේවා.
 මෙම බුදු සසුනේ ගත වර්ෂාධික කාලයක් නිර්වාණය ප්‍රාර්ථනා
 කරමින් පාරමී පුරා ගැනීමට ආරක්ෂාව ලැබේවා. සසර වසනා
 තුරා පාරමී පුරා ගැනීමට ආරක්ෂාව ලැබේවා. සසර වසනා
 තුරා පාරමී ශීර්ෂයෙන් ප්‍රතිපත්ති පුරාගන්නට ජාති ජාතීන්
 වාසනා වේවා ! හවයක් පාසා තිහේතුක ප්‍රතිසන්ධි ජාතිස්මරණ
 ඤාණ සම්මා දිට්ඨිය උදාපත් වේවා ! දෙමාපියන් - සහෝදර
 සහෝදරියන්, දූ දරුවන්, නෑදෑ හිතමිතුරන්, සේවක,
 සේවිකාවන්, පිරිවරාගෙන එකම ධර්ම මණ්ඩපයකදී දුක්ඛය,
 සමුදය, නිරෝධය, මාර්ගය යන චතුරාර්ය සත්‍ය අවබෝධයෙන්
 බුදු, පසේබුදු, මහරහතන් වහන්සේලා නිවී සැනසී පැමිණ
 වදාළවූ අපරාමර ශාන්ත ලෝකෝත්තර අමාත මහා නිර්වාණ
 සම්පත්ති ප්‍රතිලාභය පිණිසම මෙම ධර්ම දානමය කුසල
 සම්භාරය අපි සැම දෙනාටම එකසේම හේතු වාසනා වේවායි
 නිවන් සුව ප්‍රාර්ථනා කරමු.

සාධු ! සාධු ! සාධු !

සියලු සත්වයෝ වෛර නොවෙත්වා
 සියලු සත්වයෝ තරභ නොවෙත්වා
 සියලු සත්වයෝ නිදුක් වෙත්වා
 සියලු සත්වයෝ නිරෝගී වෙත්වා
 සියලු සත්වයෝ සුවපත් වෙත්වා !!!

